

magasles

345 Ft – Előfizetőknek: 275 Ft

2005. április – III. évfolyam 4. szám

Mesés vadászgörények

Ford Ranger

Új sorozat:
Velünk élnek...

.308 Win.

Amikor a puska
visszalő

A szalonkáról

Varjúfélékről

Öreg kutya,
vén kutya

Vadászdivat eredete

Kutyák,
macskák, dísznők

Nikon kereső- és fegyvertávcsövek

Ez elment vadászni...

Most 600 000 Ft kedvezménnyel!

FordRanger Minőség. Megbízhatóság.

Dunakanyar Autócentrum

2600 Vác, Hóman B. út 2.
info@dunakanyar.vac.hu
www.dkauto.hu

Hívjon most!
40/18-18-18

*Működő kedvezmény a kiváltással
Az ártól 2005. január 3-31. a helyi adósvárat
Felszámolva a 40/18-18-18-as számmal

Megfigyelés és távolságmérés
egyidejűleg ... és mindeközben tökéletes
áttekinthetőség.

Az új Swarovski Laser Guide 8x30-assal!

Több lehetőség a felhasználás területén: A Swarovski Laser Guide 8x30-as távolságmérő a komondottan nagy színes látószögű látómezőt egyesíti a bebiztosított magas minőségű kategóriájú Swarovski látószövel és a legújabb lézertávolságmérő-technológiával. Mindez egy egyedülállóan kompakt és könnyű készülékben! Ezzel Ön is a legminőségnek és portosságának – akár gyenge fényviszonyok mellett vagy nagy távolságok esetén is – nem várt teljesítményt!

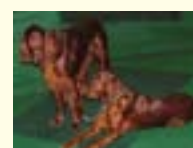

SWAROVSKI
OPTIK

Swarovski Optik KG
Swarovskiplatz 70 • A-6067 Attns • Austria
Tel. +43(0)52 23411-0
Fax +43(0)52 23411-8 60
Swarovski Optik Magyarország
Tel. 30/31 2161

www.swarovskioptik.com

Erről olvashat

Vadászmozaik	5, 29, 31
FeHoVa 2005 / Vadászkiállítás Bécsben	4
Halmágyi Takács István: A vadászdivat eredete	34
Erdőn, mezőn / Török András Mátyás: A szárnyas hírnök	6
Detrich János: Tavasz, szalonka, asszony	6
Dr. Czerny Róbert: Mesés vadászgörények	18
Detrich János: Apróvadfajok és ellenségeik az Alföldön II. / Kutyák, macskák, disznók	20
Velünk élnek / A fehér gólya	29
Takács Szabolcs: A mezei nyúl nyomai	38
Vendégoldal / Dr. Kalotás Zsolt: És mi lesz a varjufélékkel?	10
Csaholó / Mirtse Áron: Öreg kutya, vén kutya	12
Kammermann Péter: Jó nyomon voltak / Kaszó Kupa	16
Négy keréken / Kasza László: A megújult pick-up: Ford Ranger	24
Lőpor / Plavec János: Fegyvertan alapfokon / Orosz, olasz, francia.	26
Kovács László: A hónap töltnye / Kicsi, de kitűnő	30
Az első és a legnagyobb	32
Kovács László: Amikor a puska visszalő	40
Babús Zoltán: Lövedékhalmoz	42
Vadásztársisnya / Nikon távcsövek	36
Naptár / Április	46
Kuriózum / Ugray Tamás: Stein Aurél emlékexpedíció	48
Vadászpiac	49
Börze	55
Kedvezménykuponok	56
Terjesztő partnereink	57
Előzetes / Májusi számunkból.....	58

A címlapon Takács Szabolcs fotója látható.

Ebben a lapszámunkban az alábbi partnereinkről talál bővebb információt

Benkovics	35	Foto Mozaik	35	Sefag-Lábad Rt.	35
Capriolo Vadászbolt	57	Géringér Autó Kft.	19	Sólyom Fegyverjavító	35
Compass-Sport Bt.	23, 56	Hanyi Vadászbolt	56	Sólyom Vadászbolt	56
Dakó Kft.	27	Leitz Hungary	59	Steelvent Rt.	9
Diana Szakképző Iskola ...	35	Lőrincz és Fia Kft.	56	Sumpi-Import-Tör Bt.	9
Dunakanyar Autócentrum ...	2	Mobilker 2000 Kft.	17, 56	Swarovski Optik.	2
Erva Kft.	60	Nikon Kft.	36	Szent Hubertus Vadászbolt. .	9
Ficsór Autóház	59	Praktex Kft.	39		

Az idei FeHoVa kiállításon a vadászati kultúráé volt az egyik főszerep. Jeles vadászaink – a teljesség igénye nélkül közülük hadd említsem meg dr. Zoltán Jánost, vagy az életműsorozatával jelentkező Gyimesi Györgyöt – több igényes kötettel is jelentkeztek. Az antikvár és új kiadású vadászönyvek háza táján mindig nagy volt az érdeklődés. S nem volt ez másképp a Magasles standjánál sem! Örömmel nyugtáztuk, hogy az elmúlt időszakban igen csak megnőtt az érdeklődés magazinunk után.

Több vadászfestőnk is állított ki képeket, közülük mindenképpen érdemes kiemelni Muray Róbertet és Prihoda Juditot.

FeHoVa 2005

A FeHoVa, mint mindig, most is elkápráztatta legújabb fegyverújdon-ságaival az érdeklődőket. Az árak a csillagos égig szöktek, akadt tízmilliós puska is. A vadászszervező irodáknál is látszott a fellendülés, persze ez nem is csoda, hiszen nemcsak az árak voltak kedvezőek (véltetően az erős forintnak is köszönhetően), hanem új lehetőségek között is válogathattak vadászaink.

Érdeemes szót ejteni Hídvégi Béla külön standjáról is, amely egy valószínűleg kis múzeum volt. A kiállítás értékét növelte, hogy a bemutatott állatok mellé szakszerű szemléltetőablák is kerültek.

Március ötödikén került sor az Országos Szarvasbögő Versenyre, melyen tizenhárom résztvevő mutatta be tudományát. Az első helyezett Erdélyi Tamás, a második Fehér Péter, míg a harmadik Homolya László lett. A kiállítási csarnokon kívülre is érdemes volt ellátogatni, hiszen a szabad téren kutya- és solymászbemutató fogadta az érdeklődőket.

A Szabadidő 2005 kiállítás (melynek része a FeHoVa) a cudar idő ellenére látogatói rekordot döntött, több mint nyolcvanezren váltottak jegyet!

Vadászkiállítás Bécsben

A bécsi vásárcsopontban február 24–27. között került megrendezésre a Jaspowa and Fischerei vadász-horgász kiállítás. A kiállítást sok hazánkfi is meglátogatta, sőt nem egy magyar kiállító is képviseltette magát. Újdonágból viszonylag kevés volt, úgy tűnt, a rendezvényen inkább a vadászszervező irodáké volt a főszerep. Mellettük a preparátorok is bemutatták munkáikat, egyebek mellett életnagyságú kafferbivaly, sőt fehér orrszarvú is kiállításra került. Mindenképpen érdemes megemlíteni vadász-kürtösök pompás műsorát és a kutya-bemutatót. Nekünk magyaroknak meglepő volt, hogy a kiállításra bárki behozhatta a kutyáját is. Így aztán nem csupán a tenyészetek által kiállított ebekben, hanem számos, hazánkban nem, vagy csak kevéssé ismert vadászkutyafajtában is gyönyörködhettünk.

K. Zs.

Új golyós a Remingtontól

Az idők viszontagságait fényesen álló golyós esőpuskával rukkolt elő az újítókedvéről is nevezetes amerikai fegyvergyár. Modelljelzése: Remington 700 XCR. (A rövidítés magyarázata: *Xtrem Condition Rifle*.) 700-as szisztémájú forgó tolózárú, középagyatású fegyver, minden gyakori alap- és magnum kaliberben beszerezhető. A fémrészeit elektrolízis segítségével ún. Tri Nyte bevonattal látták el, amely vékonyabb a hajszálnál, mégis rettentő tartós felületkezelés. Egyenes vonalvezetésű agyazása szürke műanyagból készül, az előagy és pisztolyfogáson rovátkázás helyett gumiberakással. R3-as jelzésű gumi agyaltapát a világ egyik legjobban működőjének tartják, valószínűleg joggal. További ismertetést olvashatunk erről az új mintájú fegyverről a www.remington.com honlapon.

Vadászmozaik

Világító vadászkés

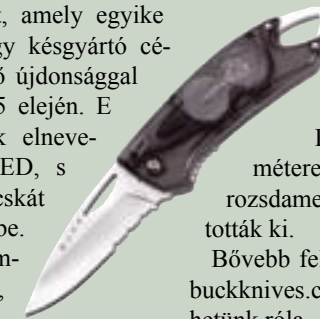
A Buck tröszt, amely egyike az amerikai nagy késgyártó cégeknek, meglepő újdonsággal rukkolt elő 2005 elején. E bicska termékük elnevezése Lumina LED, s egy kis lámpácskát építettek a nyelébe.

Két pici elemmel működik, s öt perc után

automatikusan kikapcsol, hogy tovább tartson az energiája.

Pengéje 7,5 centiméteres, 420 HC jelzésű rozsdamentes acélból alakították ki.

Bővebb felvilágosítást a www.buckknives.com honlapon nyerhetünk róla.

HS puska

Mind ez ideig a HS Precision cég kiváló minőségű, szintetikus anyagból készített agyazásairól volt nevezetes. Idén azonban saját golyós puska modellt is piacra dobtak, az ún. SPL-t, amelyet kétféle zárhosszúsággal gyártanak, a legsikeresebb amerikai kaliberben. Forgó tolózárú, kivehető középagyatású fegyver, a Winchester M. 70-eséhez hasonlító, oldalra mozgatható szárnyas biztosítóval van ellátva. Kinézetre teljesen átlagos vadászszerző, mechanikai irányzék nélkül. Nem túl nehéz, mert tömege 3,5 kg alatt van, kalibertől függően.

Voltaképpen a fenti egy módosított változatának tekinthető a M. PHR Big Game, amely nehezebb, nyílt irányzék is megtalálható rajta, s kifejezetten a különböző erős testfelépítésű nagyvadfajok egyedeinek elejtésére szolgál. Kiegészítő adatokat a www.hsprecision.com honlap tartalmaz róla.

Aerdei szalonka vadászaink egyik legkedvesebb madara, amelyet tavaszunként nagy izgalommal várunk. Télutón, március elején itt-ott még szakadozott hófoslányok között, a felázott és egyre melegedő talajból kikukucskáló hóvirág, tőzike, ibolya, hérics, kankalin, és a vizek mentén sárgán virító gólyahír, az erdők alján bujkáló pirosló hunyor – mind velünk együtt fogadják a tavaszi vonulását megkezdő hosszú csőrű vándorokat. Ha már barázdabillegetővel is találkozunk, biztosra vehető megérkezésük, elkezdhetünk kijárni kedvenc leshelyeinkre.

A szárnyas hírnök

Török András Mátyás

Február végén az Azori- és Brit-szigetek felett kialakuló anticiklonok Afrika északi oldala felől langyos légáramlatokat hoznak Európa fölé – ekkor a szalonkák is megindulnak. Az Adria partjai mentén vonulók érik el hazánkat, általában dél-nyugati és észak-keleti irányban. Elsőként a kisebb testűek, az úgynevezett szálláscsinálók érkeznek, melyek gyors röptűek és többnyire hangtalanok.

A szalonka testének tollazata barnás-rötes-drappos, szürkésen és feketén cizellált mintázattal. Teljes hossza 350–400 mm-re tehető, ebből a csőr 65–86 mm, mely komoly szerepet tölt be a táplálék felkutatásá-

Nem jár az ember mindig az élet napos oldalán, s e szabály alól magam sem vagyok kivétel. Azonban mint hittem szerint sok vadászembernek, nekem is a vadászat adott folytonos lelki támaszt, akkor is, amikor senki sem állt mellettem. A hétköznapi zűrzavarai, csatlódásai, mind messze tűntek a rétek és erdők világából, amely kétszer ugyanazt az arcát sosem mutatja, de sohasem hazudik.

A tavaszt pedig, amely csupa szép ígéret, én mindig különös izgalommal vártam. Állandóan az időjárás-jelentéseket figyeltem, a környező országokét is, hol milyen celsusok, ciklonok igazgatják a légkört. A legcudarabb időben is bejártam a megszokott körzetemet, háttha, hátha megpillantok, meghalok valamit, ami jelzi, hogy a vándorok hamarosan újra meg-

Tavasz, szalonka, asszony

érkeznek. Ha valahol meghallottam hangját, s még csapongó röptét is megláttam a bíbicnek, amely a pusztai embernek is kedves madara, mindig megdobbant a szívem. Emlékszem egy március eleji napra, amikor délelőtt úgy ötven gólyát figyeltem meg egy csapatban. Együtt szállva hatalmas, lendületes köröket írtak le egy terület fölött, majd észak-kelet felé repültek tovább. Aznap velem „madarat lehetett fogatni”, olyan boldog voltam.

Hanem a nagy várakozás tárgya igazából mindig az Esthajnali csillaggal érkező, semmiből előtűnő, imbolygó röptű, néha némán, néha beszédesen közeledő szalonka volt.

Valahogyan már gyerekkoromtól kezdtem belefeledkezni, belenőni ebbe a különleges vadászatba, amit kívülállóknak talán a legnehezebben értenek meg. Persze az elején még én is úgy álltam ott apám mellett, hogy „most mit kell nézni?”, de aztán nem sok idő kellett hozzá, hogy megtanuljam a hangokat, a madár mozgását, a lövés módját. Azonban az igazán lényeges dolgok megtanulásához – amelyek a szemnek mindig láthatatlanok – évtizedek kellettek. Az időjárás ismerete, a szalonkales helyének kiválasztása, a társak kiválasztása, a meghívások, a laikus kísérőkhöz való viszony sok-sok év tapasztalatából alakult ki, ez a tanulás pedig soha nem ér véget.

Szóval úgy tizenkét évvel ezelőtt, hogy egyszerűen fogalmazzak, éppen egy jó mély gödörből kecmergtem ki, már látszott az alagút végén a fény. Ez az időszak, ahogy mondani szoktam, az én második legénykorom volt. Kezdték a dolgaim visszatérni a rendes kerékvágásba, és hozzá még vala-

mikor év elején megismerkedtem egy asszonnyal. Valami munkaügyből kifolyólag történt az eset, de rögtön látszott, hogy alighanem több lesz, mint futó kaland. Óvatos ismerkedés, néhány találkozás, több órás telefonbeszélgetések, azon törtem a fejem, hogyan is legyen a folytatás.

Sosem voltam valami híres programszervező, a színházat, mozit éppen kibírom, de túl kevés nekem ott a levegő és túl sok az ember. Gondoltam hát, hogy elviszem magammal szalonkalesre, ha tetszik neki jó, ha nem, hát akkor sincs nagy baj. Nem kellett sok a rábeszéléshez, néhány nap múlva a megbeszélés időben találkoztunk, s már robogtunk is a városból kifelé, akkoriban egy öreg lakóautó volt a közlekedési és munkaeszközöm, és néha az otthonom is.

A terület nekem legszebb részét választottam, még öregapám telepítette tölgyesek között fiatalosok, vékony rudas erdők, itt-ott néhány ki-terjedtebb vízenyős mélyedés, csenevész kis tölgybokrokkal, cserjések pattanásig feszült rügyekkel. Az időjárás meg kimondottan olyan nem is hideg, de nem is meleg, amikor nem kell már vastagon öltözni, az embert pedig a nedves föld és avar édeskés illata veszi körül. Egy régi, jól bevált szalonkázóhely felé ballagtunk a késő délutáni sápadt nap- sütésben, közben régi történeteket meséltem az erdőről, az erdészekről, a nagyapámról, aki még a nyilasokkal is a bolondját járatta, a nagyanyámról, aki meg legszívesebben lóháton járt be a városba. Mindenfélét mondtam a szalonkákról, a vadászatról, s ő érdeklődve kérdezgetett, jó hangulatban beszélgettünk.

Aztán a leshelyen megállva még elmondtam néhány mondattal, merre érdemes figyelni, mit lehet majd látni. Még kérdezett csendesen egy-két dolgot, aztán már csak álltunk szótlanul várakozva, arccal nyugatnak. A közelben rigók feleseltek egymással csattogva, lassan sötétedett, kicsit talán hűvösebb is lett. Én a mellettünk lévő bokor ágaihoz támasztottam a puskámat s átöleltem őt, hosszan, nagyon hosszan. Hallottam ugyan, hogy a közelben kétszer is pissegett a húzó szalonka, de nem engedtem volna el a világ minden kincséért sem, ha már egyszer megöleltem – a páromat...

Annak az esztendőnek a végén össze is házasodtunk. A feleségem végül nem lett vadász, vadászfeleségnek azonban, azt hiszem, senki sem kívánhatna jobbat. Jóindulatú örömmel nyugtázza, ha vadászni készülök, látva, hogy gondom van, ő az, aki szól: ne törődj most ezzel, menj ki az erdőre.

Amikor hazamegyek, néha megkérdi: mit löttél? Én meg amúgy székelyesen handom: nem azért voltam. Erre ő: hát miért? Erre én: hát vadászni. És ő jóízűen felnevet, mert érti.

Néha így tavasszal kimegyek oda, ahol együtt vártuk a szalonkákat, s visszaemlékszem arra az időre. A vadászat sokszor volt legnagyobb segítségemre, amikor valami nehéz helyzetet kellett megoldanom. A természet örök körforgását, egyensúlyra való törekvését látva valahogy könnyebb volt a jó utat meglelni, s egy-egy sikeres vadászat után könnyebb volt átugrani az akadályokat. És hogy jó társat találtam, egy icipicit még tán abban is a vadászat segített nekem. Mert a vadászat megtanít jó és igaz életet élni, de csak ha nyitott szemmel és nyitott szívvel jársz.

Detrich János

(a szerző olajfestménye)

ban, elsődlegesen a talaj felszíne alatt. Felső csőrének végén érzékelő és tapintó idegekkel rendelkezik, horgas lapított gömböcskeként az alsó csőr végét fedve, így szurkálás közben iszap, sár nem juthat bele, de a csőrért csipeszként szét tudja nyitni, és az érzékelt földigilisztát ki tudja húzni. Fő tápláléka az említett földigilisztá, de szívesen forgatja az avarleveleket az alattuk lévő puhatestűekért.

Koponyája sajátos életmódjának megfelelően alakult ki, melynek a lényege az, hogy szemei úgy helyezkednek el, hogy a feje felett 3-4 cm-re a látószögek keresztezik egymást, ennek következtében semmilyen irányból váratlan támadás nem érheti. Testsúlya 270-400 g között mozog, de nem ritka az ennél nagyobb súlyú sem. Vékony, rövid, de erős lábaival jól fut, felrebbenéskor nagy erővel rúgja el magát a talajtól – így nagy szárnyaival szinte akadálymentesen burranhat fel, gyors cikázó repüléssel tűnhet el a fák takarásában.

Röpte lehet gyors, cikázó, vagy lassú, bagolyszerűen imbolygó és egyenes irányú.

Hangja püsszegő-korrogó, de lehet ennek kombinációja is. Több kergetődző szalonka ugatásszerű hangot is ad.

Meglátni, meglőni, megtalálni

A kettő vagy ennél több együtt repülő szalonkát cvikknek nevezzük. Ilyenkor a leadott lövést mindig a leghátsóra tesszük, mert az elejéről kilőtt szalonka után a többiek levágnak, hibázást eredményezve.

Vadászatát egész Európában szigorú rendelet határozza meg, nálunk csak március 1. és április 10. közötti időszakban, csak hajnali és esti húzáson lőhető, naponta négy példány.

A szalonka vadászatának sikerét három szempont határozza meg: meglátni, meglőni és megtalálni. A kézben lévő szalonkára mondhatjuk csak, hogy megvan, minden más csak mese. A kézben lévő szalonka korát és ivarát – nem tudományosan, de majdnem biztosan – az aláb-

biak szerint végezhetjük el, akár kinn az erdőben is. Az ecsettollak a könyökizületnél, az elsőrendű evezőtollak tövével találhatók. Óvatosan eltávolítva azokat, cakkos fogazatú mintázatot találunk az ecsettollak mindkét szélén. A mély cakkozású fiatal, a közepes cakkozású idősebb, és az öregeknél már csak vékony csontszínű csik látható. Az elsőrendű evezőtollakon hasonló a mintázat. Az ivarra vonatkozóan az alábbi vizsgálatot végezhetjük el. A tenyerünkben hanyatt fektetett madárnak a két combja közé helyezzük be mutató ujjunkat és tapintjuk ki a szeméremcsontokat, melyek him egyedek esetében hegyesen zárnak, míg a tojó esetében ujjunk a szeméremcsontok között besüpped. A tökéletes ivari meghatározás azonban a szalonka felbontásával válik biztossá, amit szintén frissiben a vadászházban vagy otthon elvégezhetünk. A hímeknél a babszem nagyságú heréket, míg a tojóknál apró füzérben tojáskezdeményeket láthatunk.

A szalonka bárhol előfordulhat, ahol nyugodt, erdős, bokros, ned-

ves-vizes talajú, kisebb-nagyobb területek találhatók. A füves, gázos, sásos részeket nem kedveli, sután mozog benne. Szívesen kijár táplálkozni gyepes tocsogós rétekre, legelőkre, vizes árkok, patakok, csordogáló vízfolyások mellé. Nappali tartózkodási helye is változatos: sűrű bokrosok, ritkás fiatalosok, kidőlt fatörzsek, nagyobb fák töve, erdőszéli bozótosok stb.

A vadászat gyakorlata

Felszerelésünkénél az alábbiakat vegyük figyelembe: ruházatunk legyen könnyed, laza, anyaga vászonszerű, hogy a sűrű bokrok, tüskés indák, ágak keresés közben ne tépázzák meg. Lábbelink lehetőleg legyen vízhatlan, sapkánknak, kalapunknak kicsi simlédere és karimája legyen. Felszerelésünk álljon egy kis méretű, jó fényerejű zseblámpából (nem árt,

ha van nálunk tartalék izzó és elem), hívósiptól, vékony bőrkesztyűből a kereséshez, és egy kis kézi metszőollóból az útban lévő ágak, indák kiiktatásához.

Sötétben menet-jövet lámpánkat minden esetben használjuk.

Olyan helyre álljunk, ahol lehetőleg minden irányba jó kilövés adódik. Nem kell takarásba menni, hiszen a szalonkát nem zavarjuk jelenlétünkkel. Sokszor, ha elhibázzuk, csinál egy figurát a levegőben, és korrogva repül tovább. Hajnalban a keleti, alkonyatkor a nyugati égbolttal érdemes szembeállni, a jobb és hosszabb látás reményében. A lőtt és leesett szalonka helyének irányát jól meg kell jegyezni, mivel a távolság megítélésénél szoktunk a legtöbbet tévedni. A élettelenül leesett szalonkát ráérünk felvenni a húzás után, de a lekalimpálót, lesiklőt, a pörögve leesőt azonnal keressük meg, mert magához tér, és elgyalogolhat. Ha jó kutyánk van, erre nincs szükség. A szalonka legjobban a párás, csepergős, langyos időt kedveli, a hideg szeles időben gyors és kiszámíthatatlan lesz, és ritkán korrog, püsszeg. A még sötétben alacsonyan, hangtalanul, gyorsan röpködő a tojók. Érdemes a lövővilág végéig kitartani, mert még ilyenkor is érhet minket váratlan meglepetés. Kerüljük a célzott lövést, mivel az legtöbbször hibázást eredményez. Lazán, kapásból „dobjuk utána a lövést.” A mai gyors löszerekkel nem kell sokat előfogni, de nem szabad a lövés pillanatában megállni, tovább kell kísérni a csövel.

Fegyverünk kalibere nem befolyásolja az eredményt, de a sörét mérete már számít. A 12-es, 11-es és a 10-es méretű az ideális. Mindig a bal csőbe tesszük a nagyobb sörétszeműt.

biztonsági sapka

Profile elektronikus fejvédő

Deluxe lövőmellény

SZENT HUBERTUS VADÁSZBOLT
7400 Kaposvár, Fő u. 40.
Tel.: 82/430-099, 430-100, fax: 82/511-268

Martini
The Sharpest Choice since 1928

ÉLENJÁRUNK! VAGOD?

gyémánt lenvőli 161612

MARTINI MINTABOLT
Budapest, Károly krt. 8.
H-P: 11:00-17:30

164016 bőr tok

161614 bőr tok

SUMPI-IMPOR-TÖR BT.
kizárólagos magyarországi forgalmazó
1061 Bp. Anker köz 1-3. / (06 1) 266 8880
sumpi@martini.hu / www.martini.hu

STEELVENT kerítések

Erdő- és vadvédelmi kerítések

STEELVENT KFT.
3527 Miskolc, Beattyú út 8. • Tel./fax: 40412-900 • www.steelvent.hu • info@steelvent.hu

És mi lesz a varjúfélékkel?

Dr. Kalotás Zsolt

Az Európa Tanács 79/409/EGK irányelve a madarak védelméről ugyanis nagyon szigorú szabályokat ír elő, amelyeket bizony a kártevőnek minősülő fajok vadászati szabályozásában minden tagországnak érvényesítenie kell. A 8. cikkely például megtiltja a madarak tömeges vagy válogatás nélküli elpusztítását és befogását. Az irányelv IV. számú melléklete pedig felsorolja azokat az eszközöket és módszereket, amelyek használata 2004. május 1-jétől Magyarországon sem megengedett! Ez a korlátozás azonban számunkra már nem jelentett újat, hiszen az Európa Tanács által létrehozott ún. berni egyezmény, amely „az európai vadon élő növények, állatok és természetes élőhelyeik védelméről” szól (és szintén 1979-ben fogadták el), mellékletében szintén ismertetve ezeket a nem kívánt módszereket, eszközöket. Ismert, hogy Magyarország is aláírta az egyezményt, és 1990-ben közzétette annak szövegét. Természetesen az egyezmény szövegének közzététele önmagában még nem jelentett kötelezettséget az állampolgárokra nézve – hiszen a közzététel önmagában nem minősül jogforrásnak az egyénekre és a szervezetekre nézve –, de a berni egyezmény egyes korlátozásai párhuzamosan már akkor megjelentek a hatályos vadászati jogszabályban mint tiltott vadászati módszerek és eszközök.

A madárvédelmi irányelv 8. cikkelyének egy kitétele a szakemberek körében azonban komoly vitákat váltott ki. Sokan ugyanis úgy értelmezték a mérgezett vagy bódító csalétek tilalmát, hogy a varjúfélék állományszabályozásában akkor már egy évtizede használt és szelektívnek bizonyult F-es és F-2-es mérgezéseket sem szabad alkalmazni. Végül is a józan ész győzött, amely szerint az irányelv szövegét úgy értelmezték, hogy csak azok a módszerek tiltottak, amelyek „válogatás nélkül”, azaz nem szelektív módon fejtik ki hatásukat. Mint tudjuk, a varjúfélék gyérítésére Magyarországon kifejlesztett módszer szuperszelektív, hiszen az alkalmazott tojáscsalétek és a 3-klór-paratoluidin-hidroklorid hatóanyag koncentrációjának megválasztása, párosulva a kihelyezési ajánlással, a varjúféléken kívül valóban veszélytelen valamennyi gerinces állatfajra nézve. Nem is beszélve arról, hogy

Hazánk európai uniós csatlakozása az élet szinte minden területén, így a vadgazdálkodás terén is jelentős szemléletváltozást követelt meg a megszokotthoz képest. A sikeres apróvad-gazdálkodás titka ugyanis az okszerű élőhely-gazdálkodásban gyökerezik, az élőhely-gazdálkodás egyik kulcsa viszont az apróvadra komoly veszélyt jelentő ragadozók elviselhető szinten tartása. És éppen a ragadozókkal való gazdálkodás az, amely a jövőben egészen más megközelítést igényel a gyakorló vadgazdáktól a csatlakozás után, mint annak előtte.

a két eljárást peszticidként (növényvédő szerként) már regisztrálták Magyarországon, és mint tudjuk, a peszticidek engedélyezési rendszere hazánkban igen szigorú környezetbiztonsági feltételeket támaszt a készítményekkel és az eljárásokkal szemben. A madárvédelmi irányelv 7. cikkelye azonban sokkal komolyabb szakmai megközelítést igényel, hiszen tiltja valamennyi madárfaj vadászatát a költőhelyre történő vonulás és a költés-fiókanevelés időszakában. Elképzelhető, milyen felzúdulást váltott ki – és nemcsak a vadászok, de a természetvédők, madárvédők köreiből is – ennek a cikkelynek az a merev megközelítése, hogy a jövőben a három vadászható varjúfélénket, a szarkát, a dolmányos varjút és a szajkót sem szabad a tavaszi időszakban vadászni. A megoldást itt is az irányelv szövegének értelmezése és az Európai Tanáccsal történt egyeztetés jelentette. Az irányelv azonban csupán azt mondja ki, hogy a jogszabályok nem állapíthatnak meg a madarak költési időszakára vadászati idényeket, de nem tiltja azt, hogy bizonyos közérdekből

a vadászati hatóság erre az időszakra ne adjon ki lokális vagy regionális gyérítési engedélyeket, meghatározva abban a gyérítés alkalmazható módszereit, valamint a gyérítés mértékét, azaz az elejthető, elpusztítható egyedek számát. Az ilyen eseti engedélyekről és az azok alapján végrehajtott gyérítések eredményeiről a kormányzatnak minden évben részletesen tájékoztatnia kell az Európai Bizottságot. A hazai jogharmonizáció ezt a kérdést az FVM 79/2004. (V. 4.) rendeletében úgy oldotta meg, hogy a szarka, a dolmányos varjú vadászati idényét július 1.–február 28. közötti időszakban, a szajkót pedig augusztus 1.–február 28. közötti időszakban állapította meg. A miniszteri rendelet ugyanakkor rendelkezett arról is, hogy apróvadás vadászterületeken, a vadgazdálkodó külön kérésére e három varjúféle madár a vadászati hatóság külön engedélyével a szaporodási időszakban is gyéríthető. A gondos és jogkövető vadgazdának tehát jó előre meg kell kérnie a megyei vadászati hatóság engedélyét a tavaszi szarkázásokhoz, varjúgyérítésekhez, sőt a szelektív mérgezési eljárás alkalmazásához is, majd jelentést kell készítenie az akciók eredményességéről, azaz a terítékre került szarkákról, varjakról, szajkókról.

Bár vadászati szempontból a szajkó nem jelent komoly gondot, a másik két varjúféle vadgazdálkodási – és egyre inkább természetvédelmi – szempontból egyre nagyobb problémát okoz. Az elmúlt 30 év vadászati statisztikája szerint mindkét fajnál folyamatos csökkenés figyelhető meg a terítékadatokban. A dolmányos varjú esetében ez azt jelenti, hogy évi 131 ezerről az ezredfordulóra 20 ezer körülire esett vissza a teríték. A szarka esetében is megfigyelhető a teríték jelentős csökkenése. Az 1970-es évek közepén még

kb. 200 ezer szarkát lőttek (illetve mérgeztek), míg az ezredfordulót követően már csupán 30 ezer körül mozog a teríték. A csökkenés nem magyarázható a két faj állománydinamikájában bekövetkezett drasztikus változásokkal, hiszen az állományfelmérések és az állománybecslések szerint mindkét faj költőállománya nőtt az elmúlt időszakban. Dolmányos varjúból most 70-80 ezer párt valószínűsítünk, míg szarkából 100-150 ezer pár körül mozog a magyar költőállomány. Tovább bonyolítja a helyzetet, hogy mintegy 15 éve a szarka és a dolmányos varjú esetében is igen érdekes jelenségnek vagyunk tanúi. A nyugat-európai tendenciához hasonlóan mindkét faj rohamosan urbanizálódik, húzódik be a lakott területekre. Itt ugyanis sokkal nagyobb biztonságot lelnek, és nem utolsósorban kiegyenlített táplálékkinálattal találhatnak a folyamatosan újratermelő városi hulladékban. Már most világosan lehet látni, hogy a dolmányos varjak és a szarkák elleni küzdelem nem lesz rövid távú harc. Bár többé-kevésbé rendelkezünk a féken tartásukhoz szükséges ismeretekkel, módszerekkel (szelektív mérgezés, a löfegyveres gyérítés számtalan rafinált módja, az élve fogó csapdák), nem látszik az a motiváció, amely a vadgazdálkodók jelentős részét a fenntartható, bölcs hasznosítás szellemében arra inspirálná, hogy tervszerű és folyamatos munkával az eltűrhető szintre visszazorítsa ezeket az intelligens fészekrablókat. Pedig ebben a munkában bizonyosan partnerek lennének a természetvédők is, hiszen az Európai Unió LIFE Nature programjának támogatásával indított magyar tűzokvédelmi projekt sem lehet sikeres, ha a varjúfélék állományait a tűzok élőhelyein nem redukálják. De hasonló gondok mutatkoznak nyílt szikes területeken fészkelő madarak vagy a víz közeli, kopár helyeken telepesen költő parti madarak esetében is. A természetvédők fontosnak tartják, hogy bizonyos nyílt, sík területeken – alacsony állománysűrűségben – jelen legyenek a varjúfélék is, mint a baglyok és a vércsék, fontos szálláscsinálók, viszont azokon a területeken, ahol olyan, a kipusztulással veszélyeztetett madárfajok költenek, melyekre a predáció veszélyt jelent, jelenlétiük természetvédelmi szempontból sem kívánatos. Nem lehet talán véletlen, hogy a Lajta és a Moson projektek során – amelyekben a ragadozókontroll fontos szempont volt – a védett madárfajok állománya (tűzok) megerősödött, az apróvad-állomány pedig gyarapodásnak indult.

(a szerző felvételei)

Öreg kutya, vén kutya

Mirtse Áron

Az ember és a kutya életkorát nem egyformára tervezte a Mindenható, és bár sokszor keservesen felsőhajtunk, hogy miért is van ez így, miért nem maradhat velünk mindvégig, mélyebben belegondolva be kell látnunk, hogy így van jól, bármilyen szomorú is a búcsúzás. Hiszen aki végül elsőként megy el, annak már nem fáj semmi, de aki marad, azzal együtt itt marad a gyász, s a gyászt feldolgozni kutyaésszel, kutya-szívvvel sokkal nehezebb. Nekünk itt van a családunk, a barátaink, de neki a gazdája az egyetlen hozzátartozója az egész világon.

Repülő hónapok

A kölyökkutyánál kedvesebb élőlényt keveset horodott a hátán a Föld: túlméretezett füleivel, csillogó gombszemeivel, puha kölyökbundájával, izgő-mozgó farkincájával megelevenedett plüssállat benyomását kelti. Ez a „játékkutya-korszak” azonban hamar véget ér, s az ide-oda guruló szörgombócból először nyurga, minden lében kanál siheder lesz, majd – végre! – jól fejlett, okos, hűséges kutya: éppen olyan, amilyennek elképzeltük. Ilyenkor az ember hajlamos egy kicsit még siettetni is az időt: ha úgyis fel kell nőnie, nőjön fel gyorsan, hiszen oly sok szép közös kaland vár rá! A legtöbb kutya már egyéves kora előtt eléri a végleges testmagasságát (legalábbis ami a csontok hosszát illeti, bár a ráakódó izom később még centimétereket emelhet a marmagasságon), másfél éves korára már szinte teljesen kifejlett állat benyomását kelti. Vannak persze eltérések mindkét irányban: a kistestű terriernek például korábban érnek, míg az egészen nagy kutyák, mint a dog, kétévesen is szinte kamaszok még.

Hány év egy esztendő?

Számos elképzelés létezik a kutya életkorának emberi évekre való átszámításáról, az ember ugyanis nem tud elszakadni attól, hogy mindent önmagához mérjen. Képtelenség megszabadulni az úton-útfélen feltett kérdéstől: „Ez emberi életkorban hány évnek felel meg?” Pedig a kutya élete egészen másképp sza-

Az idő gyorsan szalad – ezt csak az tudja igazán, aki felnevelt már egy gyermeket, vagy még inkább egy kutyát. Hiszen nemrég még együtt csetlettek-botlottak a fűben, bájos, buksi fejű kutya- és emberkölyökként, de amikor cseperedő csemeténknak még csak kamaszos csínytevéséi miatt fő a fejünk, akkor négy lábú társunk feje már őszbe csavarodik, és a közelgő elválás sötét árnya férközik be gondolataink közé.

kaszódik, és egyáltalán: mit is jelent általánosságban az, hogy „kutya”? A vizslát vagy a tacsót? A pulit vagy a bernáthegyit? Netán egyfajta mesterségesen kiszámolt átlagot, amelyhez a valós kutyák többségének távolról sincs köze? A legegyszerűbb és talán legelterjedtebb elképzelés szerint egy kutyaév hét emberévet jelent, és ha ezt, mondjuk, egy négyéves kutyára alkalmazzuk, nem is tűnik megalapozatlannak azt egy élete virágjában lévő, huszonnyolc éves emberhez hasonlítani. Csakhogy a szuka egyéves korában elvileg már utódoknak adhat életet, amit, ugyebár, hétéves kislányok még nemigen szoktak tenni. Legalábbis az első (vagy inkább az első két) évet hosszabb időszaknak kell tehát megféleltetnünk.

Nem egyformán mérnek

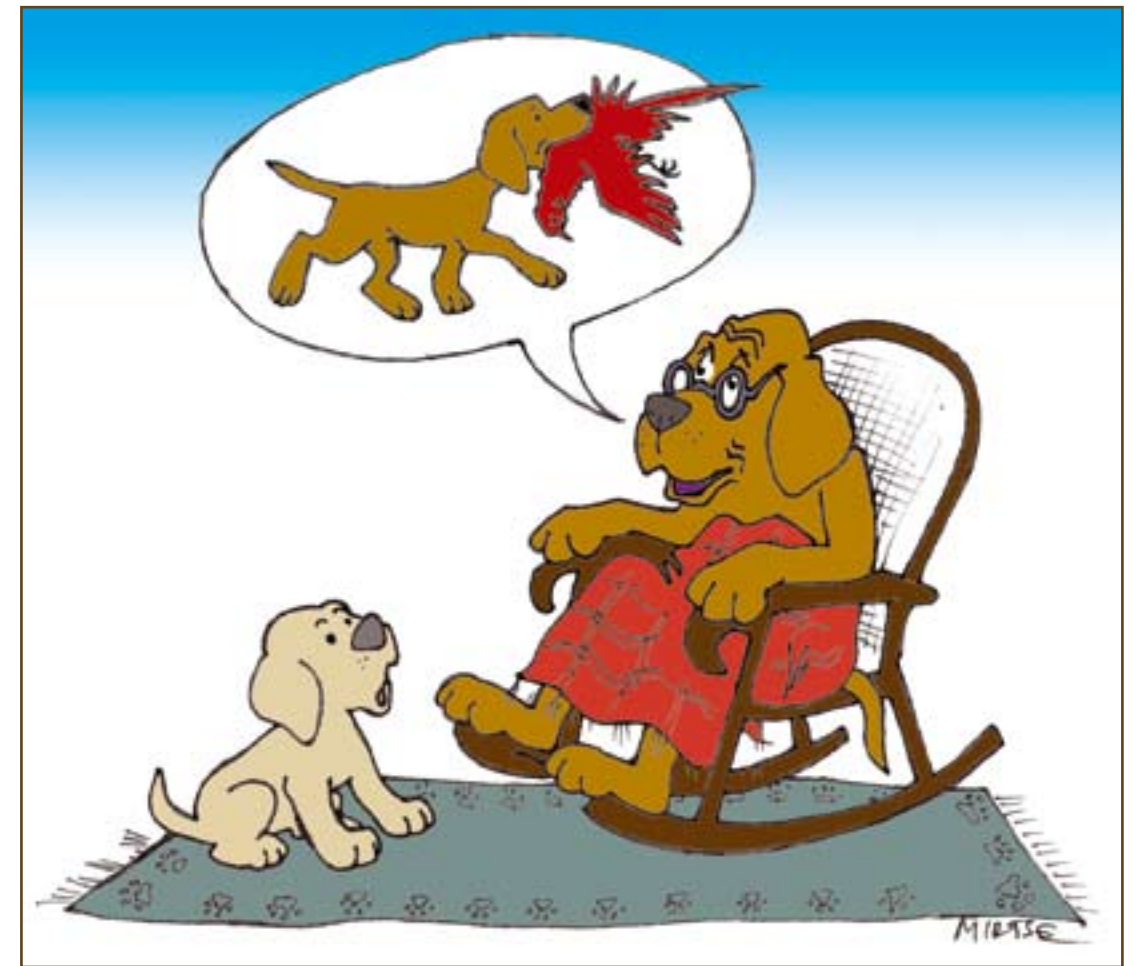
Talán a legközelebb a valósághoz az a számítás áll, amely a kutya első évét 14 esztendőnek tekin-

ti (ekkorra már túl van az ivaréresen), a másodikat hétnek (21 évesen már az egész világon nagykorúnak számít az ember), onnantól pedig ötvenként ugrik tovább a képzeletbeli naptár, tehát a tíz éves eb éppen utolérné hatvanéves gazdáját. Itt azonban megint elbizonytalanodunk, ugyanis ha ez a kutya történetesen vizsla, akkor akár hat-hét év is lehet még előtte (vagyis megelőzhatja az embereknél magasnak tekinthető kilencven év feletti életkort), amire azonban bizonyos fajtáknak esélye sincsen. Különösen az egészen nagytestű fajtáknak rosszak az életkilátásai, de nem kizárólag a méret számít. A boxer például nagyjából vizsla nagyságú eb, várható élettartama mégis kb. tíz év – ami nem jelenti azt, hogy ne léteznének 12-13 éves példányok, ám korántsem olyan gyakoriak, mint a 16 éves vizsla vagy uszárk.

Ép testben szép évek

Az öregedés ritmusa sem egyforma az egyes fajtáknál: míg a tizenéves puli sokszor még fűgén te-

reli a nyáját, majd szinte egyik napról a másikra eltávozik bárányfelhőket űzni az égi legelőkre, addig a nagytestű fajtákhoz tartozó eben sokszor már hatéves kora után mutatkozni kezdenek a vénülés jelei, s a fél életét öreg kutyaként éli le. Hogy meddig marad fiatalos egy kutya, az természetesen függ az életmódjától is: magától értetődő, hogy a minőségi táplálékot fogyasztó, nem elhízott, egészséges, sportos életet élő, sokat mozgó eb tovább megőrzi kondícióját, mint az, amelyiket édességgel tömnek, sétálni alig visznek, s a nagyváros szennyezett levegőjét szívja nap mint nap. Fontos azonban tudni, hogy a sportos életmód nem jelent egyet a kutya túlterhelésével. Különösen veszélyes (és gyakori hiba) egyéves kor körül a csontrendszert megerőltető mozgásformák (pl. akadályugrás) túlerőltetése. A fiatal korban túlerőltetett kutya nem edzettebbé válik, hanem éppen ellenkezőleg: viszonylag korán jelentkezhetnek nála olyan betegségek (pl. ízületi bántalmak), amelyek egyébként inkább az idős állatokra jellemzőek.

Deresedő kutyafej

A legtöbb kutya kettő- és hatéves kora között van élete virágjában; ekkor várható tőle a legjobb fizikai teljesítmény, és ez a legalkalmasabb kor a tenyésztésre is. A kor első érzékelhető jele a fogak kopása, ami már viszonylag hamar megfigyelhető, először a metsző-, majd a szemfogakon. Az őszülés a kutyánál a pofákon kezdődik, majd a szemek körül is mutatkozik, s olykor (pl. nagyon öreg vizslánál) kiterjedhet szinte az egész fejre, sőt a lábvégekre és a farkvégre is. Némelyik fajtánál ugyanakkor (pl. a skót juhászkutya aranysárga változatánál) a kor előrehaladtával a törzsön a szőrzet sötétedése figyelhető meg. Az árulkodó fehér vagy sötét szőrszálaknál azonban nagyobb jelentősége van annak, hogy az öregedő kutya mozgásigénye, s vele együtt munkabírása is megváltozik. Hamarabb elfárad és megszomjazik, többet pihen, sűrűbben kell kimennie. Gyakran jelentkezik sántítás, a szem homályosodni kezd, olykor kisebb-nagyobb daganatok jelennek meg a test különböző részein. Ezek a jelek arra intenek, hogy a jövőben gyakrabban kell felkeresni az állatorvost, az időskori betegségek időbeni felismerése és kezelése érdekében.

Már nem a régi...

Az idős kutya kíméletesebb bánásmódot és több figyelmet igényel. Érzékszervei tompulni kezdenek, amit azonban a környezetében élő emberek még sokáig nem vesznek észre. Ismerős terepen ugyanis a kutya – főként szaglására és tapintóérzékére támaszkodva – még akkor is viszonylag magabiztosan közledek, ha már alig lát. Jobban feltűnik az, hogy kevésbé reagál a hangokra, még ha nem is lehetünk biztosak benne, hogy nem hallja ezeket, vagy csak kevesebb jelentőséget tulajdonít nekik. Az öreg kutya néha szó szerint szenilisnek mutatkozik: elfelejt dolgokat, ame-

lyeket korábban tudott, odakint a terepen pedig hajlamos úgy belefeledkezni egy-egy szagba, hogy se lát, se hall, majd észbe kap, és hanyatt-homlok elrohan a gazda után – illetve abba az irányba, amerre a gazdát sejtí. Különösen a megszokott sétaútvonalakon kell ezért nagyon vigyázni: ha menet közben irányt vagy tempót váltunk, és a vén harcos utánunk sietve nem talál ott, ahol feltételezése szerint lennünk kellene, még nagyobb sebességre kapcsol, hogy utolérjen, végül pedig teljesen összezavarodhat és eltévedhet.

De ki ugrik a vízbe?

Valamennyi kutyával kapcsolatos sport kapcsán kikerülhetetlenül felvetődik a probléma: mi történjék, amikor a kutya már nem őrzi a csúcsmóráját? A versenyagárhoz, a szánhúzó kutyához vagy akár az agility-bajnokhoz képest a vadászkutya helyzete viszonylag kedvező. Az előbbieket pályafutása ugyanis a ritmikus sportgimnasztikázó leánykákéhoz hasonlóan tisztavirág-életű: menthetetlenül véget ér, amint az izmok feszessége, rugalmassága csökkenni kezd.

Féltékenységi

A veterán vadászeb és az ifjú utód együttélése során a legtöbb gondot a féltékenység okozhatja. Noha az első hónapokban a kölyök nevelése magától értetődően szükségessé teszi, hogy sokat foglalkozzunk vele, az öreg kutyának soha nem szabad úgy éreznie, hogy a kölyök jelenléte miatt kevesebb szeretetet, törődést kap. Jusson neki időnként legalább egy-egy félóra, amíg egyedül „birtokolhatja” a gazdát. Legyen az övé az elsőbbség mindig, ha soron kívüli juttatásról, falatról, játékról van szó; ez nemcsak az idősebb lelkének tesz jót, hanem a fiatalabb önuralmát is fejleszti, és segít egyértelművé tenni a kettejük közötti rangsort. Az öreg kutya gyakran úgy érzékelteti elsőbbségét a fiatalal szemben, hogy mondvasinált ürüggyel „leteremti” (például azért, mert előtte akar kimenni az ajtón stb.). Ha ezt nem viszi túlzásba, akkor jobb szemmel hunyni a dolog fellett: ha megbüntetjük érte, azzal akaratlanul is tápot adunk az ifjabbik eb esetleges vezérségi ambícióinak. A kutyákra éppúgy jellemző a versengés, mint az emberekre, ezért a féltékenység alapját nemcsak a szeretetigény jelentheti, hanem a teljesítmény is. Az öreg kutyának kimondottan negatív élményt jelent, ha lemarad a munkában fiatal társa mögött, ezért fontos, hogy ezt ne éreztes-sük vele. Soha ne hozzuk olyan helyzetbe, hogy szégyenkeznie kelljen az utódja előtt!

Nyugdíjasotthon

Egy sokat próbált, kiszolgált, hűséges kutyát menhelyre vagy hohérkézre adni, csak azért, mert már nem képes ellátni a feladatát, sem vadászhoz, sem állatbaráthoz nem méltó cselekedet. Aminek nincs módja két kutyát tartani, de nem akar vadászeb nélkül maradni akkor sem, ha régi társa kiöregszik a munkából, az végső esetben kereshet egy családtagot vagy ismerőst, aki nagyon jó barátságban van a kutyával, és szívesen gondját viseli a veterán nimródinak. Ez a döntés azonban nem történhet egyik napról a másikra: ha a kutya hosszú időn át rendszeresen vendégeskedik leendő gondviselőjénél otthonában, és sokszor sétál, játszik vele, esetleg olykor egy-egy hétre is hozzáköltözik, amíg gazdája távol van, akkor könnyebb lesz neki elfogadni az új helyzetet. Nem kell tőle teljesen elszakadni: ha régi gazdája rendszeresen meglátogatja és sétál vele egy jót, az megszépítheti nyugdíjaséveit.

Az öregedő vadászkutya fizikai kondíciójának gyengülését jó darabig még képes ellensúlyozni tapasztalatával, rutinjával – ezért a vadászaton nem feltétlenül az „ifjú titánoktól” várható a legjobb teljesítmény –, ám egy idő után eljön a pillanat, amikor már láthatóan nem megy a munka úgy, mint régen. Öreg vizslánál például gyakori, hogy rosszul bírják a hideget, és télen kinszenvedés lehet számukra hosszabb időn át a szabadban tartózkodni. A munkakutyából házi kedvencévé átlénygült, „nyugdíjas” vadászeb még éveket élhet szeretetben, gazdája otthonában a kandalló mellett szőnyegen heverészve – de ki hozza ki a kacsát a jeges vízből? Előbb-utóbb előáll az a helyzet, hogy szükség lesz az utánpótlásra.

A mester és a kisinas

Az utódlás kérdéséről alkotott véleményt illetően megoszlik a kutyás társadalom. Vannak, akik fontosnak tartják, hogy az ifjú eb tapasztalt elődjé mellett tanulhasson bele a munkába – vadász- és juhászkutyák esetében ez valóban nem elhanyagolható szempont, mert így sok olyan dolgot is elsajátíthat, amit a gazdája nem tud neki megtanítani. Sokan törekszenek arra is, hogy az új kutya a régiek vér szerinti leszármazottja legyen. Ezek a szempontok leginkább akkor valósulhatnak meg egyszerűen, ha az „öreg” kutya még élete virágjában van, amikor az utód csatlakozik hozzá. Ebben az esetben viszont a két eb viszonylag hosszú időt – akár hat-nyolc évet – fog egymás mellett eltölteni. Ez egyszersmind azt is jelenti, hogy mire a fiatalabb egyedül marad, már az ő utódlásának kérdése válik aktuálissá, vagyis számolni kell azzal, hogy hosszú távon két kutya tartására kell beren-

dezkedni. A kutyák általában tisztelik a kort, így ha a kölyök az idősebb mellett nő fel, jobbára komolyabb rangsorviták nélkül kijönnek egymással, még akkor is, ha egyműiek – kivételt jelenthetnek a kimondottan agresszióra szelektált fajták, a vadászkutyák közül azonban legfőképpen az igen heves vérmérsékletű terrierok sorolhatók ide.

A végső búcsú

Bármennyire fáj is, előbb-utóbb elérkezik a búcsú pillanata. Nem mindig jön hirtelen: sokszor ke-serves döntés előzi meg. Nem találok mentséget annak az ebtartónak a számára, aki kimondja a halálos ítéletet egy sokat próbált, hűséges barát fölött, csu-pán azért, mert már nem tudja teljesíteni a feladatát. Minden kutyát megillet a boldog, tétlen öregkor: jó falatok a gazda kezéből, cirógatás, lassú, öreges séták, sütkézés az őszi nap utolsó langyos sugarainál, heverészés az ismerős illatú, kopott vaddisznóbőrön... Más a helyzet azonban, ha az egykori gyors lábú, éles szemű, méltóságteljes vadász szánalmas roncsként kénytelen tengetni élete utolsó hónapjait. Nincs megalázóbb helyzet egy kutya számára, mint ha már nem képes lábra állni, és nem ura többé az életműködéseinek – a természet kegyesebb volna annál, mintsem hogy engedje idáig eljutni. Ez az a pillanat, amikor az embernek erőt kell vennie magán, és egy jó vacsora után, az otthon nyugalmában, az állatorvos segítségével fájdalommentesen elbúcsúztatni a vén barátot – utána pedig letörölni a könnycseppeket, és keresni egy nyugodt helyet egy bokor alatt, ahol a jövő évben majd dúsabban fog nőni a fű...

(Kovács Zsolt felvételei)

Jó nyomon voltak

Kaszó Kupa Fővizsga és Elővizsga, 2005. február 19–20.

Zilai János vezetőbíró verőfényes napsütéses időben mutatta be a szép számú érdeklődőnek a tizenegy indulót, a négylábú és kétlábú nyomszakértőket. A hagyományosnak mondható pohárürítés után mindenki megtudhatta, kinek milyen munkát juttatott Diana szeszélye.

E sorok írója a korona tagjaként az *Egle Zoltán* vezette *Körcsönyi Fúrge* nevű hannoveri véreb szukát követte. A kutyáról és vezetőjéről röviden csak annyit, hogy az indulók közül a legrutinósabb párosnak számítanak, a fővizsga időpontjáig kétszázketted eredményes munkával a hátuk mögött.

A kellemes, tél végi időben megkezdett munkát a *Simon Pál–Dickmann János* bírópáros követte figyelemmel.

Vadászgúnya-szaggató helyeken követte a véreb a nyomot. A hófoltos erdőalján végig kontrolálható volt a nyom. Menet közben négy sebágyat jelzett a vezető a bírónak, mígnem egyszer csak a műútól mintegy ötven méternyire, az utolsóból kiperdült a sebzett. A vezető kutyájához lépett, majd hajszára engedte. Innentől lelassultak az események. Ku-

tyaugatást nem lehetett hallani, ezért más módszerhez kellett folyamodni. A technika újfent a keresők segítségére sietett, mégpedig egy adóvevő képében. Megindult az autós keresés a kutya után. Kisvártatva megláttuk a kutyát tőlünk távolodva szaladni. Gyors erdei rodeó után beértük, majd kocsiba tessékeltük. A vezető, a bírói karral egyetértésben hosszú pihenőt rendelt el, majd folytatódott a munka az utolsó jelölt nyomnál.

Nem messze ettől a helytől folyt egy másik keresés – mint később kiderült –, a győztes munka, *Jung Jenővel* a vezeték végén. *Egle Zoltán* vérebvezető újra elindítván kutyáját, rövid időn belül a sebágyból felkeltett vad után engedte. A rutinos szuka rövid hajsza után megállította a hátsó combon sebzett, nagybeteg dámtehenet. Ez a teljesítmény II. díjat és 139 pontot

(a szerző felvételei)

ért, és eggyel szaporította az amúgy is jelentős eredményes utánkeresések számát.

Az esti vérebegyleti közgyűlés során írásos beszámolót kapott a tagság az elmúlt évi eseményekről. A *Bóhm István* tenyésztésvezető által készített beszámoló szerint egyleti berkeken belül összesen 8 hannoveri véreb fedezetés történt, ezekből összesen 28 kan és 19 szukakölyök született. Bajor hegyi véreből pedig egy alomban 3 kan és 4 szuka látta meg a napvilágot 2004-ben.

Az éves munkaösszesítő parádés számokat tartalmaz. Az egyesület központi nyilvántartójának jelentett eredményes munkák száma: 1109! Ebből gímibika 247, gím tarvad 302, dámbika 20, dám tarvad 43, vadkan 115, koca és süldő 301, muflonkos 27, juhjerke 3, őzbak 34, őz suta-gida 17. Az alább felsoroltak csak trófeaértéken több mint 133 000 000 (azaz százharminchárommillió) forintot képviselnek, nem is beszélve a vadhúsértékekről.

A két nap alatt több vadászterületről – Kaszó, Lábod, Segesd, Zsitfapuszta, Ötvöskónyi, Iharos – bejelentett 14 sebzésen, illetve bizonytalan lövés utáni kontrollon végeztek munkát a véredek, s a 7 eredményes munka alapján alakult ki a 2005-ös Kaszó Kupa végső sorrendje.

Fővizsga eredmények:

1. *Jung Jenő, Heiteri Dölyfős Maxi* nevű hannoveri véreb kan – I. díj, 224 pont,
2. *Horváth János, Kálistói Dívá Dorisz* hv. szuka – I. díj, 199 pont,
3. *Nagy Árpád, Zsitvicai Boni* hv. szuka – II. díj, 174 pont,
4. *Márkovics János, Kerkavölgyi Adél Bori* hv. szuka – II. díj, 168 pont,
5. *Pukánszki Zoltán, Bakonyaljai Álmos Dongó* hv. kan – II. díj, 164 pont,
6. *Egle Zoltán, Körcsönyi Fúrge* hv. szuka – II. díj, 139 pont,
7. *Nyúl András, Szarvaslesi Csilla* hv. szuka – III. díj, 154 pont.

A mesterséges csapán végzett elővizsgán valamennyi felvezetett véreb értékelhető teljesítményt nyújtott.

Elővizsga eredmények:

- Horst Obermeit, Vadalmási Vadúzó Aliz* hv. szuka – 240 pont, megfelelt,
Trosits György, Odvaskői Gerő hv. kan – 225 pont, megfelelt,
Csontos Béla, Osvavölgyi Amanda hv. szuka – 199 pont, megfelelt,
Dr. Eckhard Stief, Odvaskői Dia hv. szuka – 198 pont, megfelelt.

Kammermann Péter

Seeland®
Vadászbolt
 Kis- és nagykereskedés
 már Debrecenben is: Fogarasi Jagd Fegyverbolt
 Tel.: 20/488-2000

Áruvásárlási hitel
20 000–1 000 000 forintig
vadászfegyverekre is!

Swarovski távcsövek nagy választékban.

A vadász pontos, megbízható, életre szóló társa.

• 100%-osan vízálló minden igényt kielégítő cipő, bakancs

MOBILKER 2000 KFT.

1188 Budapest, Nagykőrösi út 24/A • Tel.: 291-8889 • Fax: 292-2991
 E-mail: vadaszaruhaz@enternet.hu • www.vadaszat.net/mobilker.html

Golyós és sörétes vadászpuskák és lőszerek nagy választékban!

Mesés vadászgörények

Mindig arra vadásszunk, ami a környéken a leggyakoribb. Az üregi nyúl vagy kinyilgi és a pézsmacocok vadászatára általában a hímeket használjuk. A patkányok, hörcsögök vadászatára inkább a kisebb nőstényeket tanítsuk be, mert a nagyobb hímek sokszor elakadnak ezek szűkebb járataiban.

Mielőtt a vadászatot elkezdenénk, görényeinket a kutyával kell összeszoktatnunk. A kutya általában gyorsan nyakon csípi a lyukból kiugró és menekülni próbáló rágszálókat, viszont a kibívó görényeket nem szabad elkapnia.

Előfordulhat, hogy a járatban a görény csupasz üregi nyúl (vagy valamilyen rágszáló) kölykökre lel. Ezeket nyomban leöldösi, és alaposan belakik belőlük. S hogy ezután mi történik, görénye változtatja. A jó görény nagy hassal kikocog a hívásra. Őt persze aznap már nem küldhetjük újabb vadászatra, mert félé, hogy a következő járatból már elő sem jön, hanem a hívősben elszunyókál.

(Galántai Lelovich György:
A vadászgörényekről, 1988)

Az Arnold Schwarzenegger címszereplésével készült Ovizsaru című amerikai film szinkronszövegének fordítója nem angol nyelvből, hanem biológiából kaptak volna elégtelent az érettségi vizsgán. A filmben szereplő, és a gyerekek között szaladgáló kisragadozó ugyanis nem menyét, hanem „vadász” színű vadászgörény volt. Az amerikaiak a két állatfaj közös, latin családnévét, a Mustelát, szívesen használják a köznyelvben – ebből adódhatott a fordítóknak a félreértés. Mustelidae a megjelölése a menyétfélék családjának, amelyhez hazánkban a következő, természetvédelmi oltalom alatt álló fajok tartoznak: nyuszt (sárga torokfolt!), menyét, hermelin, molnárgörény, vidra. Vadászható menyétféle: a nyest (fehér torokfolt!), a görény és a borz. Érdekes a családnak „nevet adó” menyét helyzete. Olyan kisragadozóról van szó, amely a szívóssága, a baromfi- és a nyúlólakba való „gátlástalan” behatolási képessége miatt sok gazdában, vadászbán vált ki ellenszenvet, így aztán, ha szökellve iramló sárgás-vöröses kicsi testét megpillantják, ritkán irgalmazznak neki: előkerül a sörétes lőfegyver, a lépuska vagy a vaslapát. A menyét tehát elejthető?

A vadászati törvény végrehajtásáról szóló 79/2004.

(V. 4.) FVM-rendelet 5. számú mellékletében felsorolt egyéb apróvadfafajok között nem találjuk a menyétet, de a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közöttéről szóló 13/2001. (V. 9.) KöM-rendeletben sem! Ennek ellenére a 8/1998. (I. 23.) kormányrendelet védett állatként tekint a menyétre, és meg is határozza tartásának minimális feltételeit.

Napjainkban a városi gyerekek – akár ovizsaru vigyáz rájuk, akár nem – egyre gyakrabban találkozhatnak menyétfélével, hiszen a kisállat-kereskedések kedvelt „árucikkei” a sötét és a világos (piros szemű) vadászgörények. Simogatnivaló kedvencek, amelyek azonban nagyobb gondosságot és pontosabb életmód ismeret igényelnek, mint például a tengerimalacok vagy a hörcsögök. Ragadozókról van szó, így az etetésükre használt hús – majd pedig a távozó hulladék – állat- és humán-egészségügyi szempontból fokozottabb figyelmet követel. A vadászgörény kitűnően tartható lakásban, leginkább mégis a természetben éri jól magát.

Viktor István ifjú vadász azon ritka szerencsések egyike, aki nemcsak tenyészteni, de vadászni is tudja a görényeit. A vadásztársaság, amelynek tagja, olyan löszvidékkel is rendelkezik, ahová sikerrel telepítettek

(a szerző felvételei)

üregi nyulakat, a vadászgörények kedvelt zsákmányát! (Az üregi nyúl vadászati idenye: szeptember 1.–január 31.) A görényezés ősidők óta csupán annyi feladatot ró az ember „élő segítőjére”, hogy kihajtsa a nyulak a várából. Ezek után a vadász dolga fegyverrel vagy ragadozó madárral elejteni a zsákmányt. Viktor István azonban nem az elejtést tűzte ki célul az üregi nyulak kapcsán, hanem az élve elfogást. A vadászgörény a járatból egy tölcser alakú kis ketrec felé hajtja a menekülő állatot. Az élve elfogás oka, hogy a vadászok igyekeznek „visszahonosítani” az üregi nyulak az ország több területére, számuk csökkenése ugyanis nem a vadászoknak, hanem a löszfalak elkotrásának és a „megélhetési” rapszódoknak köszönhető. Az üregi nyulak – szemben a mezei nyúllal – kis területen maradnak, itt alakul ki a kolónia, azon belül a nagycsaládok, s ezek nem vándorolnak el. Az emiatt előforduló beltenyészetre az állománygyengülés (betegségekkel szembeni kisebb immunitás) veszélye miatt ügyelni kell! Az áttelepítések a vérfrissítést is elősegítik.

A vadászgörény nem vadászható, reá az állatvédelmi jog szabályai vonatkoznak, hiszen kedvtelésből tartott állatról beszélünk! A vadászgörény viszont vadászható, sőt a részére alkalmanként biztosított élő egér, patkány, nyúl, galamb nem valósít meg állatkínzást vagy állatviadalt, mert ily módon elkerülhetjük kisragadozónk természetellenes életmódjának kialakulását! A vadászgörény nem „kíméletlen” babusgatásokra termett, de még egy kisgyermeknek sincs félnivalója tőle. Könnyen idomítható, sétáltatható, gazdáját annak hangja, füttyszava után követi, és megjegyzi a körötte élő, őt gondozó gyermeket is, például Viktor Laurát, aki éppen a vadászgörény segítségével kötelezte el magát az állatok szeretete mellett.

Dr. Czerny Róbert

Az úgynevezett vadászgörény nem egyéb, mint a görénynek szelídítés és tenyésztés által megváltoztatott, világos színű ivadéka, amely Afrikából Spanyolországon át jutott Közép-Európába, s amelyet nálunk kizárólag az üregi nyúl irtására használnak. Már a régi rómaiak ismerték és alkalmazták e célra.

A vadászgörény alkalmazásának lényege az, hogy a reggelenként történő üregi nyúl irtáskor az egymás közelében található, összetartozónak látszó használt lyukak mindegyike fölé fél méteres hálósákokat állítanak, s a még szabadon maradó utolsó lyukba a vadászgörényt bocsátják be, s utána e nyílást is hálóval zárják el. A nyulak a benyomuló ellenség elől nyomban menekülnek s a hálósákokba kerülve, agyonverhetők. Ha a vadászgörény valamelyik hálóban megjelenik, rögtön befogják, mert könnyen visszabúvik a kiűzött nyulak meleg vackára, hosszas pihenőre. A vadászgörényt célszerű szájkosárral is ellátni, mert ha nyülfészekre talál, felfalja a fiakat, a megüresedett fészekbe telepszik, s aznapra vége a vadászatnak. Az üregi nyúl irtásának ez a módja nem áll arányban a költséggel, amibe a vadászgörény eltartása kerül.

(Lovassy Sándor:
Magyarország gerinces állatai, 1927)

MITSUBISHI OFF ROAD

Mitsubishi off-road - 31 különböző, renek teraszgép: Pajero, Pajero Sport, Pajero Pinin, Pajero Pinin, Outlander. Ezekben az autókban minden olyan tulajdonság megtalálható, amelyek a Mitsubishi márkájú kocsiké: 2002igazságszerű megvezetés, nagy teljesítmény, biztonság, megbízhatóság, környezet, sokoldalú használhatóság, dinamikus handling. A Mitsubishi Pajero a világ legkeményebb terepein is évek óta az élen vezet. Kérjük, látogasson el Mitsubishi autószalonunkba, hogy egy rövid levezető személyesen meggyőződhessen teraszgépünk páratlan képességeiről.

AZ ÖN MITSUBISHI MÁRKÁJÁRA SZÁMLÁL: GERINGER AUTÓ KFT.
2900 Karcag, Bátorfy út 1. 2900 Tatabánya, Alkotmány u. 2/A
Tel./Fax: 34/346-132 Tel.: 34/310-368, Fax: 34/310-643
E-mail: geringer@mtsuzpivis@mail.hu mitsubitrh@tatabanya.pivis@mail.hu

www.geringer.hu OFF ROAD

Az elmúlt alkalommal kísértetet tettünk arra, hogy felkutassuk azokat az okokat, amelyek hozzájárultak az apróvadállományok megritkulásához, eltűnéséhez egykor igen gazdag alföldi vadászterületeinkről. Érintettük az időjárás és az emberi tevékenység, a mezőgazdálkodás hatásait, végül megálltunk a ragadozók, elsősorban a róka szerepénél, amelyről megállapítottuk, hogy a szakmai közvéleményben a valóságosnál alighanem erősebb hangsúlyt kap.

Apróvadfajok és ellenségeik az Alföldön II.

Kutyák, macskák, disznók

Detrich János

Az apróvad-populációk kártevői között meg kell említenünk azonban még számos más fajt is. Kezdjük a kóbor kutyával, amely rendkívüli mértékű elszaporodása, speciális ökológiai helyzete miatt külön lapra tartozik. Ez utóbbi alatt azt értem, hogy többé-kevésbé elvadult háziállatról van szó, amelyben bizonyos mértékig felébrednek az ősök vad ösztönei, azonban a túléléshez szükséges képességek, amelyek a sikeres vadászathoz, rejtőzködéshez elengedhetetlenek, nem mindig érik el a megfelelő szintet. Ha úgy tetszik, egy furcsa evolúciós folyamatnak lehetünk szemtanúi, amelyben a tápon felnőtt kutya megtanulja, hogyan kell vadászni, rejtékhelyet keresni, és megvédeni magát fajtársaival szemben.

Komolyabbra fordítva a szót, tegyük különbséget az alkalmasságukról elkóborló faluszéli, tanyasi kutyák és a városszéli országutak mellett kocsiából kidobott, megunt,

kényelmetlenné vált egykori kedvencek között. Hangsúlyozom, hogy vadgazdálkodási szempontból a végeredmény ugyanaz, hiszen egy jó képességű városi kutya is válhat megfelelő „továbbképzés” után a vadállomány rémévé. Azonban a rendszeresen vadászó és estefelé ártatlan képpel hazatérő háziorzók minden bizonnyal komolyabb károkozást végeznek, mint tapasztalatlan társaik.

A kóbor kutyák táplálékválasztékának, illetve zsákmánypaletájának vizsgálata a rókaéhoz hasonlóan a gyomortartalom vizsgálatával állapítható meg legpontosabban. A kollégáimmal közösen elvégzett gyomorvizsgálatok, valamint a tudomásomra jutott egyéb vizsgálati eredmények alapján a következő kép bontakozott ki. Vadászható madár maradványait mindössze 2–3 százalékos arányban sikerült kimutatni az összes mintából. Hasonló arányban fordultak elő háziszarvas nyomai. Kis rágszálók maradványait 28–33 százalékban tartalmazzák a vizsgált minták, ebben a szegmensben azonban már érzékelhető különbséget tapasztalhattunk a kistestű kutyák javára. 25–40 százalék közötti mennyiségben szerepeltek az olyan emlősmaradványok, amelyek elsősorban nyúlból és őzből származtak, ez a nagytestű kutyáknál dominált, de esetenként vaddisznó, házi sertés és birkadög fogyasztásának nyomait is fel lehetett fedezni. 10–15 százalék között volt a gerinctelenek, hüllők maradványainak mennyisége. A növényi táplálék fogyasztása a rókaéhoz hasonlóan az őszi időszakban magasabb szintre emelkedett, de nyáron is mindig fellelhető volt zöld növényi maradvány a mintákban, így ez az érték 2–20 százalék között mozgott. A vizsgálatokban mindig maradt egy 10–15 százalék közötti nehezen azonosítható mennyiség, amely valószínűleg háztartási és egyéb hulladékokból állt össze.

Az így kapott adatok elemzése nem túl bonyolult feladat, különösen,

ha összevetjük ezeket a vadászterületen megfigyelttel. A vizsla nagyságú vagy kisebb kutyák testalkatuk, képességeik alapján elsősorban a mezei nyúlra és az annál kisebb emlősökre jelentenek veszélyt. A nagyobb kóbor kutyák viszont már az őz elfogásában is eredményesek, elsősorban – több megfigyelés szerint is – falkában. A dögfogyasztás általában megfigyelhető, testnagyságtól függetlenül. E megállapítások természetesen nem jelentenek forradalmi újdonságot, egzakt vizsgálati eredményekkel azonban viszonylag ritkán találkozunk az idevonatkozó szakirodalomban, emiatt tartottam érdekesnek ezek közlését.

Igaz ugyan, hogy apróvadban okozott kártételüket nem tekintjük jelentősnek, de feltétlenül érdemes szót ejtenünk a kóbor macska, a menyét és a nyest táplálkozási szokásairól.

Káros kóborlók

A macska háziállat mivoltát meghazudtolóan szenvedélyes vadász, még városi környezetében is. A tanyákon élő macskák nagy része rendszeresen kóborol, szinte csak „ágyrajáróként” tér haza, az igazi „profik”, a vadon élő házimacskák azonban csak a párosodás érdekében közelednek szelíd társaikhoz, egyébként minden tekintetben az igazi vadmacska életmódját követik. Táplálkozásbiológiai szempontból a vadmacskák és az elvadult vagy a szabadon született házimacskák azonosnak tekinthetők, táplálékösszetételük nem tér el jellemzően egymástól. Ez azt jelenti, hogy az elvadult házimacskák lényegében vadmacskának minősülnek. Ennek a ténynek természetvédelmi szempontból tulajdoníthatunk nagyobb jelentőséget, mivel védett fajokat fogyasztanak, illetve védett ragadozófajok táplálékkonkurrenciái lehetnek.

Táplálékuk igen változatos, zömében vadon élő fajokból tevődik össze, de vadgazdálkodási szempontból fontos zsákmány csak igen kis arányban fordul elő benne, és ez dögfogyasztásból is származhat. Táplálékukban meghatározó szerepet játszanak a kis rágszálók, főleg pocokfajok, továbbá hüllők, gerinctelenek, tehát a viszonylag könnyen elejthető, talajon mozgó állatok. Az énekesmadarakból származó maradványok aránya a gyomortartalom-vizsgálatok alapján általában 10 százalék alatt maradt, ez a mennyiség azonban nagyrészt védett, néha ritka fajokból is származik. Az elvadult házimacska lelövése így elsősorban természetvédelmi szempontból indokolt. Vegyük azonban mindig figyelembe a konkrét körülményeket; a tanyák környékén, gabonában pockokra leső macska ugyan könnyű célpont, de aligha tesz

számottevő kárt védett fajokban. A lakott helyektől távol utunkba akadt cirmosról viszont már joggal feltételezhetjük, hogy szakértő fészekrabló, ezért kíméletet nem érdemel.

Menyétfélék mindenütt?

A menyét és a nyest táplálkozásáról a külföldi szakirodalomban is csak szórványos adatokat találunk. A menyét testtömege egyharmadának megfelelő mennyiségű táplálékot vesz fel naponta, legalább 24 óránként táplálkoznia kell. Táplálékának 90 százalékát kisemlősök (mezei pocok, erdei egerek) alkotják, a fennmaradó rész kistestű madarakból áll. A pocokfélék aránya nagyobb, mint az egereké, a cickányok szerepe elenyésző. Emlékezzünk vissza a rókanál tapasztaltakra, az arányok sorrendje ugyanez volt a kisemlősöket tekintve.

A nyest táplálékválasztékában kiemelt szerepet kapnak a gyümölcsök. Éves előfordulásukat vizsgálva kitűnik, hogy gyakoriságuk jóval magasabb az emlős és madárfogyasztásnál. A kisemlősök közül a pocokfajok aránya a legmagasabb. Az évszakok szerinti összetétel a következő, árnyalt képet mutatja: a növényi eredetű táplálékalkotók gyakorisága értelemszerűen tavasszal a legalacsonyabb, nyáron és ősszel a legma-

gasabb. A madarak jelentősége a tavaszi fészkelési időszakban megnövekszik. A rágcsálók aránya a nyár és őszi folyamán alacsonyabb szintre csökken, ezáltal negatív kapcsolat alakul ki a kisemlős és gyümölcs fogyasztása között. Egyes vizsgálatok nagyobb arányú rovarfogyasztást is regisztrálnak. SZEMETHY L. és munkatársainak vizsgálatai viszonylag széles táplálékspektrumot állapítanak meg. Dominál a rágcsálók fogyasztása, magas az énekesek aránya és a gyümölcsfogyasztás, a táplálékban gerinctelenek maradványai is előfordulnak. Az apróvad előfordulása 2 százaléknál alacsonyabb.

Mindezeket összegezve a következőket állapíthatjuk meg: a három kisragadozó apróvadban végzett kártételét nem tarthatjuk jelentősnek, ezt minden vizsgálat alátámasztja. A kisemlősök fogyasztásával gazdasági hasznot hajtanak, a védett fajok zsákmányolásával viszont kárt okoznak. A menyét és a nyest esetében – és idesorolhatunk még néhány ragadozófajt – a hazai populációkra is érvényesek a ragadozó-zsákmány-

(magasles)

állat kölcsönhatásainak ökológiai törvényszerűségei, tehát nem kell attól tartanunk, hogy túlszaporodva utolsó szálíg kiirtják zsákmányállataikat.

A kőborló, részben elvadult házimacsák viszonylatában azonban létezik egy nagyon lényeges tényező, mégpedig az, hogy szaporodásukban, életmódjukban óriási szerepet játszik az emberi környezet. A vadászó macskák jelentős része bázisként használja az ember otthonát, ahol kényelmesen kipihenheti magát a megerőltető „munka” után. Sokszor még be is mutatja az eredményt, néhány rigó, cinege vagy akár denevér formájában. Szaporodása gyakorta ellenőrizhetetlen, a házigazda nem vagy csak véletlenül szerez tudomást a félreeső, háborítatlan épületrészekben felhőtlenül hancúrozó kis haramiákról. Erős továbbá a gyanúm, hogy macska ritkán hal éhen, inséges időben mindig akad valaki, akinek megesik a szíve a kétségbeesetten nyávogó jószágban. A macskánál tehát a természetes szelekció nem működik a maga rendjén, ugyanakkor a vad ösöktől örökölt ösztönöktől vezetve szinte teljesen szabadon hódolhat a vadászat szenvedélyének. Állományának ritkítása tehát mindenképpen indokolt.

Valóban disznóság?

A vadászati szakma képviselői határozott többséggel egyetértenek abban, hogy az apróvad ellenségei közé kell sorolnunk a vaddisznót is. Sokan persze hajlamosak szerepét eltúlozni, hasonlóan a róka megítéléséhez. Tény mindenestre az, hogy a szakirodalomban leírtakkal összhangban a rendszeres tapasztalat is azt jelzi, hogy fészkelési időszakban a talajon levő fészkekben talált tojásokat és a menekülésre még képtelen szaporulatot a vaddisznó elfogyasztja, akárcsak esetenként a sebzett vagy meg nem talált lőtt vadat, bár jegyezzük meg, hogy húsevésre inkább csak inséges, tartósan fagyos téli időben kényszerül.

Az Alföld peremvidékén gazdálkodó társaságoknál gyakran hallani, hogy „mióta megjelent nálunk a vaddisznó, azóta nincs fácánunk”. Tisztelettel szabadjon megjegyezni, hogy a kijelentés ebben a formában sem a múltban, sem napjainkban nem állja meg a helyét. Lapunk előző számában érintettük azokat az abiotikus és emberi tényezőket, amelyek egymást kiegészítve negatív hatásokat generáltak az

apróvad kárára. A fácánállományok degradációja számos területen már akkor elindult, amikor az említett társaságoknál a sertevad éves területe csak 3-4 darab volt, esetleg még ennyi sem. A gyenge adottságú, zaklatott élőhelyeken a fácán a vaddisznó közreműködése nélkül sem tudott volna erőre kapni, jóllehet a vaddisznó állományának növekedése valóban rontotta az esélyeket. Ugyanakkor erős apróvadállományokban nem okozott feltűnő csökkenést a lassan beszivárgó vaddisznó jelenléte. Olyan területről is tudomásom van, ahol az elmúlt szezon a fácán- és vaddisznóteríték szempontjából egyaránt kiemelkedő eredményt hozott. Kollégáim között bizonyára érthető célzasként is mondom: az ehhez hasonlóan eredményes területek nagysága 8-12 ezer hektár között mozog, kezelésük pedig egységes, határozott vadgazdálkodási szemlélettel, jól képzett, lelkiismeretes szakszeméllyel történik.

Az előbbiekhöz azért még hozzá kell fűznünk néhány gondolatot. A fácán költési időszakában a vaddisznó már többnyire bőségesen talál természetes táplálékot, gondoljunk arra, hogy fagymentes időben is csökken a szórók forgalma. A disznó nem keresi tudatosan a fészket, de ha útjába kerül egy, azt egészen biztosan feldúlja. A fészkeljék alkalmoszerű háborgatásán túl viszont nehéz lenne megtalálni annak az okát, hogy miért nem férhet meg egyazon élőhelyen egy mag- és rovarevő madár és egy mindenevő emlős. Egymásnak nem táplálékkonkurenciái, a felnőtt fácánt a vaddisznó nem tekinti zsákmánynak, így a fácánállomány csökkenését a vaddisznó számlájára írni épp olyan hiba, mint ahogy ez a róka esetében történik.

Élőhelyfejlesztés – csak papíron?

Alapkérdésünk az apróvadállományok csökkenésének okaira vonatkozott. Ebből a rendkívül összetett folyamatból mintegy a leírtak summázataként is szeretnék néhány gondolatot kiemelni. A gazdag területek évtizedeiben is volt ragadozó, dermesztően hideg tavasz, jeges ár és sok egyéb, aminek az apróvad látta kárát. Ami változott, az a vadászat, vadgazdálkodás gazdasági feltételrendszere és ökológiai környezete. A változások okozója pedig maga az ember. Keressük az okokat, de csak a folyamatok után kullogunk, és gyakran előfordul, hogy amit meg akarunk előzni, az már megtörtént. Hiányzik a rendszerekben való gondolkodás, nem egyes fajokról, hanem életközösségekről kell gondoskodnunk, élőhelyeket kell védenünk, szükség esetén rehabilitálnunk.

Nem vesszük komolyan az élőhelyfejlesztést, aminek pedig igen színvonalas, jól használható szakirodalma létezik, nem beszélve arról, hogy az érdeklődő találhat olyan területet, ahol mindent szemügyre vehet saját maga is. Sokan döntenek inkább a „fácán törzsállomány fejlesztés” mellett, de ez a valóságban rendszerint alkalmatlan területre kibocsátott, nevelt madártömeg vadászatnak nem nevezhető lepuskázását, a megmenekült maradványok halálra ítéletét jelenti. Erre mondja a magyar találozó, hogy „szórjuk a pénzt feneketlen kútba”. Az élőhelyfejlesztés nem törvényszerűen költséges megoldás, viszont sosem rövid távú, manapság azonban a fojtogató gazdasági feltételek által diktált legfontosabb szempont a gyors megtérülés.

No igen. Valamikor régen a vadgazdának volt ideje, hogy kivárja, amíg az általa telepített cserjések igazi vadrejtőkké, eleségben bővelkedő menedékké váltak. Hát, az a világ nem tér vissza többé... <

**GPS színes kijelzővel
terep térképpel is.
GPS-ek már:
31900Ft-tól**

**Lézer távmérők:
69900Ft-tól**

**Éjjellátó:
2,8x vagy 5x nagyítás
300-450 méter látótáv
beépített infra
79900Ft-tól**

**COMPASS
SPORT**

**NÉZZE MEG ÁRLISTÁNKAT A
VADÁSZPIAC 49. OLDALÁN**

GPS ÉS TÚRABOLT
BR. XIII. LEHEL U. 23.
TELEFON 239-6013
BR. VI. NAGYMEZŐ U. 12.
TELEFON 342-6583

A megújult pick-up: Ford Ranger

Kasza László

Amerika a pick-upok igazi hazája, olyannyira, hogy ott szinte már elképzelhetetlen az élet ezek nélkül a praktikus és hasznos autók nélkül. Ennek ellenére Európában is igen bőséges a választék. A Ford Ranger hazánkban is hosszú ideje a kínálat meghatározó tagja, a híres F sorozat leszármazottja. Azonban nemrég modellfrissítésen esett át, amely első sorban csak a külsínt érintette, a lemez alatti technikát a tervezők szintén változtatlanul hagyták.

Így hát megmaradt a létra-alváz, a hozzákapcsolódó merev hátsó tengely és a hagyományos négykerék-meghajtás. Azaz a hosszában beépí-

tett motor a kardántengelyen keresztül hajtja a hátsó tengelyt, és az első tengely a terepváltó karjával kapcsolható fixen a hátsóhoz. Tehát nincs központi differenciálmű, így az első és hátsó tengelyek fordulatszáma megegyezik, ezért ez a 4x4-es hajtás csak csúszós, sáros, havas felületen használható, száraz, szilárd burkolaton a hajtáslánc megfeszül, károsodhat! Ennek a hajtásláncnak korábban is alkalmazott különlegessége az automatikusan záródó egyoldali féltengely-szabadonfutó, amelyet aszfaltra visszatérve egyetlen gombnyomással kikapcsolhatunk. A megoldás előnye, hogy a két- és négykerék-hajtás menetközben is váltogatható, illetve hogy hátsó hajtás esetén az első hajtás forgó alkatrészeinek egy része kikapcsolható a rendszerből, így fogyasztáscsökkenés érhető el.

A Ranger kétféle erőforrással kerül forgalomba és mindkettő a Mazdától érkezik. Mindkét motor 2500 cm³-es, négyhengeres, 12 szelepes, a szívó dízel változat 78 LE-s, de a jóval népszerűbb turbódízel 109 LE-t teljesít maximálisan. Az általunk vizsgált turbódízel motor egy igazi fáradhatatlan igavonó. A terhelést szinte észre sem veszi, viszont zajos és nem igazán dinamikus. Ám ezeket az autókat nem is a dinamizmusukért vásárolják. A turbódízel motor fogyasztása viszafogott, azonban gyors autópálya-tempónál a szögletes kaszni miatt igencsak megugorhat.

Pick-up összefoglaló néven azokat a gépjárműveket nevezzük, amelyeknél az utasfülke mögött nem csomagtartó, hanem egy kis platós raktér található. Ez lehet nyitott vagy fedett. A pick-upok előnye abban rejlik, hogy az aránylag kényelmes, személygépkocsi belsővel ellátott utasfülke mögötti tér nagy

A Ranger terepjáró képessége (természetesen a megfelelő gumikkal) nagyon megnyugtató, terhelhetősége, vontatóképessége praktikus és ideális vadászautóvá teszi.

Mint ahogy azt már korábban említettem, a „face-lift”, azaz stílusalakítás mindenekelőtt a kasznit érintette. A Rangert új fényszórókkal és krómozott hűtőráccsal próbálták elegánsabbá tenni. Az autó háromféle karosszériaváltozattal rendelhető. A szimplakabinos változat hosszú platója igazi teherszállítóvá teszi a Fordot. Ezenkívül kapható nyújtott, illetve duplakabinos ötszemélyes változat is. A duplakabinos kivitel személyautós erényeket is megcsillant, kényelem és helykínálat tekintetében egyaránt. Az utastér kialakítása során is a célszerűség volt a legfontosabb szempont, ennek ellenére a legdrágább XLT változatok bőrkárpitjai egy kis luxust csempésznek bele.

A szépészeti beavatkozások mellett akad némi technikai újítás is: a Ford kardántengelye frontális ütközés esetén kiesik, így nem tud behatolni az utastérbe, megvédve utasait az ilyen jellegű sérülésektől. Az Európába kerülő Rangerek és Mazda B2500-asok (mivel azonos műszaki alapra épülnek) Thaiföldön készülnek.

Summa summarum: a Ford Ranger maradt továbbra is az, ami eddig volt: egy fáradhatatlan igásló, egy igazi keményfű, ideális segítőtársa a vadászoknak és erdészeknek.

és nehéz tárgyak szállítására is alkalmas. A teherszállítás megkívánta hátsókerék-meghajtás mellett sok pick-up kapcsolható négykerék-hajtással, illetve felezővel is rendelkezik, s ez terepen igen előnyös. Összefoglalva: a pick-up a vadászok kényelmes és nagy teherbírású terepjárója lehet.

A Ford Ranger turbódízel műszaki adatai

- Lökettérfogat 2499 cm³
- Max. teljesítmény 80 kW (109 LE) 3500/min fordulatszám
- Maximális nyomaték 266 Nm / 2000 min
- Hosszúság / szélesség / magasság 5012 / 1740 / 1750 mm
- Nyomtáv elől / hátul 1445 / 1440 mm
- Tengelytáv 3000 mm
- Saját tömeg 1710 kg
- Átlagfogyasztás 11,3 l
- Gyorsulás 25,5 s
- Végsebesség 148 km/h

Tereptulajdonságok

- Minimális hasmagasság 208 mm
- Maximális oldaldőlés 49 fok
- Terepszög elől / hátul 35 / 28 fok

Winchester sörétes puská

Fegyvertan alapfokon

Orosz, olasz, francia

Plaveczi János

Néhány alapfogalom

A sörétes fegyverek kaliberének jelölése angol eredetű. Az angol puskműves úgy határozta meg, hogy ahány csőbe illő golyó önthető egy font (473,6 g) ólomból, annyi a fegyver kalibere. Így alakult ki a legáltalánosabban használt három kaliber, a 12-es, a 16-os és a 20-as. Természetesen ennél kisebbek és nagyobbak is léteznek. Minél nagyobb a szám, annál kisebb a kaliber, és fordítva, minél kisebb a szám, annál nagyobb a kaliber.

A sörétes fegyver négy fő részből áll:

1. cső vagy csövek,
2. farészek (kisagy, tus),
3. zárszerkezet, „baszkül”,
4. lakatszerkezet.

A cső magában foglalja a töltényűrt, az átmeneti kúpot, a csőfuratot, a choke-ot, a csőkampót, a hüvelykítolót, illetve a hüvelykivetőt. Feladata, hogy magában foglalja a töltényt, megvezesse a sörétrajt, illetve a golyót.

A farészek révén tudjuk a fegyvert három ponton rögzíteni: tusatalp – váll, tusanyak – kéz, illetve kisagy – másik kéz. A hátralökő energia nagy része e három ponton semlegesítődik. A kisagy és a beleépített szerkezetek segítségével történik a fegyver felhúzása, illetve a fő elemek egybekapcsolódásában játszik szerepet.

A zárszerkezet feladata a csövek és a tüzfal oldható, de biztonságos kötése, zárolása (Greener-zár, Purdey-zár stb.).

A lakatszerkezet a zárttestben helyezkedik el. Fő elemei az ütőszeg, az ütőszegrugó, elsütőemelő, biztosító, elsütőbillentyű, a kakasok.

A sörétes fegyvertípusok közül azok közül ismeretünk néhányat, amelyek Magyarországon is beszerezhetők. Azonban a nagy választék miatt ez a felsorolás nem teljes.

Orosz sörétesek

Bajkál, MC 111-12, 12-es kaliberű, oldallakatos, egybillentyűs, ejektoros, kettős biztosítású, 75 cm-es csőhosszúságú. A Bajkál fegyverekből sok egyszerűbb típus is létezik 12-es, 16-os és 20-as kaliberben. A csövek egymás mellett vannak.

IZS sörétesek, mindhárom kaliberben (12, 16, 20) ismertek. A csövek egymás alattiak, leggyakrabban pisztolyfogásos agyazásúak, egy- vagy kétravaszosak, hüvelykivonóval vagy ejektorral rendelkeznek, csőhossz kb. 73 cm.

Az MC-21-es robusztus, nehéz, masszív öntött. Eredetileg ötdarabos tárral készült, ma már csak három lőszer tölthető a fegyverbe. A lőporgázok hüvelyfenékre gyakorolt nyomásával működik, elég megbízhatóan. Tizenkettes, tizenhatos kaliberben kapható Magyarországon.

Az orosz fegyverekre jellemző, hogy az átlagosnál valamivel nehezebbek, viszont rendkívül strapabíróak, biztos működésűek. Csövük kemény anyagú, belső krómozással, karbantartást alig igényelnek.

Cseh sörétesek

Brno M. ZP. 12-es, 16-os kaliberben készülnek, a csövek egymás mellett, Poldi-Elektro acélból, hosszuk 70-72 centiméter, pisztolyfogásosak vagy angol agyasak, automatikus biztosításúak, Purdey-záras fegyverek.

Brno M. ZH 30. Bock rendszerű, Kersten-reteszelésű, függőcsapos illesztésű, igen sok hasznú fegyver, ugyanis hét különböző kaliberű csőpárral készül, melyek azonnal csatlakoztathatók a baszkülre. Készül golyós-sörétes vegyes csövekkel is. A csőhossz 66-76 centiméter.

Brno M. Super. Tizenkettes kaliberben Holland & Holland típusú oldallakattal készül, Kersten-reteszével. A Poldi-Special csövek egymás alatt helyezkednek el, vegyes váltócső is készül hozzá.

A cseh fegyverek világszínvonalúak, kitűnő csövek, kissé nehezek, de megbízhatóak, sokféle változatban készülnek.

Olasz sörétesek

Rendkívül sokrétűek, változatos felépítésűek, szépen díszítettek, sok az egyedi darab közöttük. A legváltozatosabb kaliberben készülnek, könnyűek. Néhány gyártót megemlítenek: Benelli, Armitalia, Bernadelli, Fabbri, Famars, Ferlib, Franchi, Fratelli di Maggio, Pedretti, Marocchi, Perazzi, Poli, Salvi-

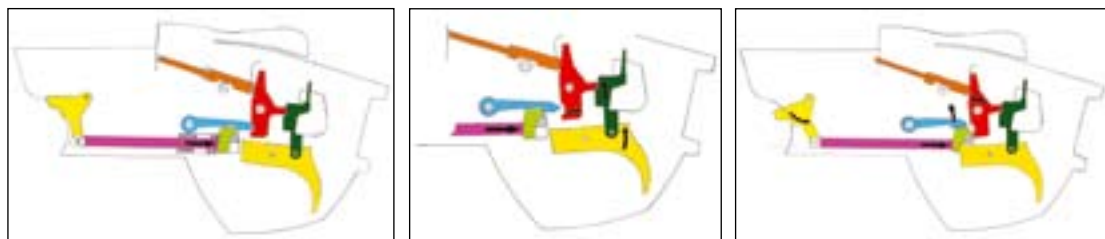
nelli stb. Az olaszok sok bock rendszerű sörétest is gyártanak. Legismertebb a Beretta, a Benelli, Castellani, Buffoli, Breda, Fausti Stefano stb. Sok öntöltő is készül Olaszországban, pl. Beretta, Atis, Fabarm stb.

Francia sörétesek

Hasonlóan változatosak, mint az olasz fegyverek, nagyon sok az egyedi megoldás, díszítettségük szinte egyedülálló. Néhány gyártó: Gaucher (zárdugattyús sörétes), Maximilien Bukspan – igazi ingyencnek való fegyverek, gazdag díszítéssel, színesfém, elefántcsont berakással, speciális Bukspan kékítésel. Szépségéről, minőségéről csak felsőfokban lehet beszélni. Chapuis – első ravasszal jobb cső, bal cső sorrendben lehet duplázni, hátsó ravasz csak a bal cső elsütéséhez készítve, ha elsőként azzal lövünk. Fauré le Page – szép kivitelű háromszoros reteszelés. Manufrance M. Robust 248 – háromszoros reteszelés, parakrómozott csövek, parkerizált belső alkatrészek, szürke vagy színesre márványozott rendszerkamra. Baby Bretton M. VII – oldalkulesos, lengő csöves, duralumínium cső és mindössze 2,1 kg-os súly jellemző rá.

Német sörétes fegyverek

Magyarországon is ismert és gyakran vásárolt, használt fegyverek. Precíz felépítésűek és működésük egyedülálló. Anyaguk kiváló és éppen ezért

A Browning Cynergy elsütőszerkezete

YAMAHA Grizzly 660 4x4

MAZDA B2500

1 780 000 Ft + áfa
Az áfa visszaigényelhető! • Hitelre is!

A Mazda B2500-as Pick-up minden típusa most nettó 200 000 Ft árkedvezménnyel!

DAKÓ KFT., 6000 KECSKEMÉT, Mindszenti krt. 53. • Tel.: 76-485-715 • Fax: 76-487-310 • Web: www.dakokft.hu • E-mail: dakokft@dakokft.hu

Benelli sörétes puska

karbantartást igénylő acél. A legismertebb márkák a következők: Rottweil M. 67 G, Simson M. 100 EJ, Sauer, Merkel, Krieghoff, Mauser, Buhag.

Angol sörétesek

A megbízhatóság és minőség példaképei. Ugyanakkor a gyártásnál hagyománytisztelők is. Masszív, sok esetben drága, egyedülálló világhírnévre szert tett fegyverek. Néhány közismert márka: Purdey, Webley & Scott, Boss, Churchill, Coswell & Harrison, Holland & Holland, John Powell, C. Smith & Sons, Westlwy Richards.

Belga sörétesek

Magyarországon régóta kedvelt, megbízható fegyverek. Az első hazánkban is használt öntöltők a belga fegyvergyárakból származtak. Néhány típus: FN-Browning M. 2000., FN-Browning M. Automatic-t, FN-Browning M. No. 205. Browning M. Special Chasse, Lebeau-Courally M. Royal Gordon, Francotte, Browning M. Anson 23.

Holland & Holland sörétes puska

Magyar sörétesek

A mi söréteseink kis szériaszámában, jó anyagból készültek, kissé nehéz fegyverek. Megbízhatóan működnek. A gazdaságosabban gyártott, nagy szériaszámú európai és amerikai fegyverek behozatala jórészt elsovasztotta vadászfegyveriparunkat. Gyártunk egycsővű billenőt, 81 centiméteres csővel; Monte Carlót és Victoriát, duplacsővűt, 12-es, 16-os és 20-as kaliberben. A M. Hungária 2000 B 12 E jelű bock készül magnum kivitelben is különböző váltócsövekkel, sőt golyóssal is.

Amerikai sörétes fegyverek

Nagy szériában gyártott tömegcikk. Megbízhatóak, amerikai hagyományokhoz ragaszkodóak, olcsók, nem különösen szépek, de praktikusak, a célnak megfelelőek. Főleg ismétlők és öntöltők, egyre nagyobb részt kérnek az európai és a világgpiacból is. Néhány ismertebb, sőt világhírű márka: Winchester, Weatherby, Smith & Wesson, Remington, Ljutic, Ithaca, High Standard M. Supermatic, Savage, Mossberg, Marlin, Western Field, Savage-Stevens, Winchester-Western, Harrington & Richardson.

Ismertek még nálunk, de kis számban vásárolja a magyar vadász a finn, a spanyol és a japán söréteseket is, bár ezek is szép kivitelű, megbízható puska.

Browning sörétes puska

Velünk élnek A fehér gólya

K. Zs.

A fehér gólya (*Ciconia ciconia*) a magyar nép kedves madara. Nálunk – tudomásom szerint – sohasem vadásztak rá. Vonuló madár, tavasszal az első példányok március közepe táján érkeznek, ám többségük április közepén foglalja el költőhelyét. Fészkelése az emberhez kötött, kéményeken, de leginkább villanyoszlopokon fészkel. Persze a mai modern kéményeken már aligha tudná felépíteni kocsikeréknyi, gallyakból rakott fészket. Ám a villanyoszlopokon lévő fészkek olykor rövidzárlatot okoztak, s persze azoknak a oszlopoknak a csúcsán, ahol fészkek volt, bizony a villanyserelőknek még dolgozni sem lehetett. A madárvédők ezért fejlesztették ki a fészektartó állványokat. 1989-ben a gólyapárok 65%-a fészkelte ilyen alkalmatosságon, mára pedig ez a szám 90% fölé emelkedett. Szerencsére egy átmeneti csökkenés után itthoni gólyáink száma emelkedni kezdett, hazai állománya ma már 5400-5500 párra tehető.

A fehér gólya a közhiedelemmel szemben nem csupán békát és kígyót eszik, noha persze ezeket sem veti meg. Ám bőséggel fogyasztja a tücsköket, sáskákat, földi gilisztákat, valamint kisebb gerinceseket is.

Vadászmozaik

Mezőgazdasági könyvhónap, 2005

Január végén a Vajdahunyadvárban került sor az idei Mezőgazdasági könyvhónap megnyitójára. Európában hazánk az egyetlen ország, ahol az agráriumnak könyvtüntet rendeznek.

A könyvhónapot *Benedek Fülöp*, az FVM államtitkára nyitotta meg. A rendezvényen 10 kiadó és terjesztő, 16 szak- és 10 tudományos lap került kiállításra. Az erdészeti-vadászati szaklapok között szerepel az ERDÉSZETI LAPOK, a NIMRÓD, a MAGYAR VADÁSZLAP és a MAGASLES, több példány. A vadászati szakkönyvek közül nagy érdeklődést váltott ki DR. ZOLTÁN JÁNOS *Vadászat bélyegeken* és *A Kárpátokban vadásztak*, a Nimród Vadászújság könyvei és FÁCSÁNYI ÖDÖN *Vadászmagatartás* című kötete. Figyelem követte KÁSZONI ZOLTÁN könyvét (*Vad és vadászatok Erdélyországban*), amely

újszerű köntösben jelent meg. Minden természetet kedvelő ember számára fontos lenne, hogy a szép kiállítású kötetek ne hiányozzanak a könyvespolcáról. A Vadász-kamara kiadványai értékes, sokrétű információt nyújtanak az olvasó számára (Vadászati almanach, Keszthelyi Jenő intarziaalbuma, évkönyvek, szakmai füzetek).

A bemutató Kecskemét, Gyomaendrőd és Budapest után Marosvásárhelyre is eljut, és a sorozat végén a könyvek ajándékként a Sapientia Egyetem állományába kerülnek.

Köveskúti György
a Vadászkönyvklub Egyesület alelnöke

Tulajdonképpen nem is olyan nagyon kicsi a világ egyik legjobban sikerült golyós muniója, a .308 Winchester (7,62x51). Nála jóval rövidebb hüvelyhosszúságúak is léteznek, de okvetlenül ez az egyik fő kedvencem, amellyel a mezei nyúltól az őzbakon át a gímszarvas bikáig több faj rengeteg egyedét sikerült terítékre hoznom.

Több sikeres társához hasonlóan – pl. 6,5x55 Swedish, 8x57JS, .45-70 Government – ez is obsitos történet, eredetileg hadilőszernek tervezték. De Mars mellett okvetlenül Diana is ott bábáskodott az istenségek közül, mikor – mi tagadás: hosszas vajúdás után – végre „megszületett” a mérnökök tervezőasztalán, ugyanis félelmetesen jó munióval rukkoltak elő. Voltaképpen ugyanarra képes, mint nagy elődje, a .30-06 Springfield, ám kompaktabb kivitelben, rövidebb hüvellyel, ami kurtább zárszerkezetet igényel. Máig ez a legideálisabb középkaliberű munió a félautomata, siklózáras, kengyelkulcsos golyósokhoz. Eredetileg T65E3-nak, majd pedig 7,62 NATO-nak parentálták hadi berkekben, ahol – furcsamód – két évvel később jelent meg, mint vadászváltozata, a rendszeresítő cége nevével viselő .308 Winchester.

Úgy 1952 óta létezik, azóta folyamatos az érdeklődés iránta. Voltaképpen nem nevezhető klasszikusnak, nem övezik legendák, mint mondjuk a .30-30 WCF-et vagy a .275 Rigbyt, sőt sokan alábecsülik teljesítményét a .30-06 Springfieldéhez képest. Persze inkább csak a „szobatudósok”, elméleti vadászemberek. A gyakorlatban teljesen mindegy, hogy melyiket vesszük meg. Tizenkét grammos lövedéktömeg felett valamivel jobb a .30-06, amelynek kicsit nagyobb a hüvelykapacitása, ám öntöltőknél és előagyszános modelleknél a .308-as előnyösebb, azt használva kisebb az esély az elakadásra. Ha a két vetélytársat összehasonlítjuk, akkor azt látjuk, hogy Norma gyártmányú 9,7 grammos Nosler BST márkanevű változatban a .308 Winchester kezdő sebessége 860 m/s, a .30-06-osé 895 m/s, csőszájánál mért energiájuk pedig 3589 J, illetve 3887 J. Jómagam mindkét töltényféléhez tartok puskát, melyekkel rendszeresen járom az erdőt-mezőt, szákmányolok. Teljesen egyformának érzem az öltőerejüket – természetesen azonos típusú lövedéket feltételezve.

A Norma kínálata

Összehasonlító táblázat				
Kaliber	Gyártmány	Lövedék (g)	V ₀ (m/s)	E ₀ (J)
.308 Win.	Norma	11,7 Oryx	796	3708
.307 Win.	Pro Hunt	11,7 Woodleigh	760	3444
.300 Savage	Pro Hunt	11,7 PSPCL	670	2676
.30-30 Win.	Remington	11,0 HP Core-Lokt	671	2477
.30-40 Krag	Pro Hunt	11,7 Woodleigh	710	3006
7,62 Russian	Norma	11,7 Alaska	785	3606
.30-06 Spr.	Norma	11,7 Oryx	823	3964
.300 WSM	Norma	11,7 Oryx	895	4688
.300 Win. Mag.	Norma	11,7 Plastspets	920	4954
.308 Norma Magn.	Norma	11,7 Swift A-frame	900	4741

A hónap története

Kicsi, de kitűnő

Kovács László

Kis kedvencem gáznyomása 60175 psi. Maximális hosszúsága – lövedékkel együtt – 71,12 mm, ami azt jelenti, hogy rövidebb golyósok készíthetők hozzá, mint mondjuk a 7x64-hez, .30-06-hoz.

Mindenféle rendszerű vadászpuskát csöveznek hozzá. Néhány példa: egylovétű, billenő csövű; Krieghoff M. Hubertus, egylovétű, tömbzáras: Ruger M. No.1, dupla-golyós: Marocchi M. Finn 512 Classic, forgó tolózáras: Tikka M. T3 Battue, egyenes húzású tolózáras: Heym M. SR30 N Concorde, kengyelkulcsos: Browning M. BLR Lighting, előagyszános: Remington M. 7600, félautomata: Heckler & Koch M. SLB 2000 Light. Széles körű elterjedtsége egyszerre mutatja és bizonyítja „mindenes” voltát. Leggyakoribb lövedéktömegek hozzá: 6,5 – 7,1 – 8,4 – 9,7 – 10 – 10,7 – 11 – 11,3 – 11,7 – 13 – 14,3 grammosak.

Óriási előnye, hogy legpontosabb az azonos lövedéktömegű

„lőszercsaládban”, többek között ezért is kedvelik mesterlövész körökben, másrészt a hozzá készített, ideális tömegű fegyver alig rúg vissza, amikor elsütik. Tehát még az ilyesmire érzékeny vadászok is bátran használhatják. Minden világrészben, a legeldugottabb szatcsboltból is beszerezhető, ez különösen vándorvadászok számára előnyös. Ha előzőleg elszámolták magukat, s afrikai szafarin kifogynak a töltényből, gyorsan, egyszerűen tudják pótolni a készletüket, nem úgy, mint például a .300 WSM esetében. Voltaképpen hátrányos tulajdonsága nincs is ennek a jól kiöltött munióknak, ha nem próbálják erejét meghaladó feladatokra befogni. Mert bizony cseppet sem ideális medvére, bölényre, bivalyra, oroszlanra, elefántra. Azokra a fajokra e fölé kell választanunk. A jávornál, gímszarvasnál, vaddisznónál húzható meg – megfelelő kialakítású és tömegű lövedéket feltételezve – alkalmazhatóságának felső határa.

E kaliber egyik rajongója az idén 59 esztendő Hans Peder Hagen barátom, ki 21 éves korában jutott egy .308 Winchester öbnyag-ságú Husqvarna M. 1900 golyós puskához, és azóta közel ezer dámat lőtt vele, 250 leterített jávornának tetemes részét, rengeteg őzet, egyéb vadat, s – disznóhajtások kivételével – rendszerint mindig azt használja. Klaud Hamilton gróf az egész világot körbecsavarogta mindenes, .308 W. űrméretű, kurt csövű Remington tolózárasával. Kutyanyelvhez hasonlító zárfogantyújú, rendkívül ütött-kopott, kifejezetten ronda fegyver, de sosem hagyta cserben – még medvéket is szákmányolt vele Észak-Amerikában!

Oldalakon keresztül sorolhatnám azokat, akik – hozzám hasonlóan – a .308 Winchester elkötelezett hívei, de erre aligha van szükség. Aki ilyen történethez kialakított puskát vesz, úgyis méltányolni fogja ezt a kitűnő kalibert.

Vadász mozaik

Őzbak matuzsálem

Ahogy az emberek között, úgy az állatvilágban is akadnak olyan egyedek, amelyek messze túléltek kortársaikat, s csak álmélnodni tudunk a szerencsésükön, már ha annak nevezhető, ha valaki egyre siralmasabb állapotban araszol előre az időben, szinte örök életűnek tűnve.

Európai őzek (*Capreolus capreolus*) esetében az átlagos életkor nem túl magas. A DR. BERDÁR BÉLA szerkesztette *Az őz és vadászata* című kiváló könyv a 9-10 éveseket az öreg, a 11 évnél idősebbeket pedig a vén korosztályba sorolja. Az előbb említett kort, de pláne a későbbit rendkívül kevés példány éli meg és túl.

Saját kutatásaim alapján Földünk legvénebb bakja 1965. június elején jött a világra, és fél év híján kerekén húsz esztendősen pusztult el végelgyengülésben. Ez még akkor is páratlan eset, ha tisztában vagyunk azzal, hogy a fogságban tartott vadállatok általában valamivel magasabb kort érnek meg, mint a szabad természetben lakozó fajtársaik. S ez a megállapítás okvetlenül vonatkozik a szarvasfélékre is. Pullertet – mert nevet is kapott a híressé vált bak – egy dán vadaskertben tartották, Borris vidékén, Jylland sziget nyugati részén. Cuclisüveggel nevelték fel, és hagyták élni a legvégső határig. Semmi különös ételmezt, granulátumot, vitaminokat nem kapott. Pont olyan körülmények között cseperedett fel, mint a kerítésen túli szabad társai. Ugyanazt ette, mint azok, viszont talán kevesebb stresszhatásnak volt kitéve. Gazdái megkülönböztetett figyelemmel kísérték a fejlődését, valamennyi levett agancsát gondosan felcédulázva eltették, és rendszeresen mérték a testsúlyát. Ennek alapján jöttek rá, hogy a különböző évekbeli fejlődés- és testtömeg között szoros összefüggés van. Amikor az előző esztendővel összehasonlítva kisebb testsúlyt ért el a bak, akkor agancsa is silányabb lett. Fordított eset – nehezebb test,

nagyobb fejk – ugyanúgy előfordult. A Magyarországon megrendezett I. Vadászati Világkiállítás évében, 1971-ben volt a legpompásabb, legerősebb. A két levett agancsszár együttes össztömege 360 grammot nyomott a mérlegen, de még tizennégy évesen is 320-at regisztráltak! Aztán persze folyamatosan egyre kisebb, csökkentebb lett a fejlődés, ágakat vesztett, de remek győngyözését mindvégig megtartotta.

Ha valóban ez a dán bak volt a világon a legvénebb – ami nagyon valószínű –, akkor ebből a szempontból saját fajunkat tekintve csakis Jeanette Calment nevű hölgyhöz hasonlítható, lévén ő bizonyult a legöregebb embernek. 1997-ben 122 évesen távozott körünkől.

pécéli

Az első és a legnagyobb

1.

Lassan alkonyodik. Fenn kucorgok egy kényelmes magaslesen, a Tapsonyt határoló erdőszéleken, Somogyországban, dr. Szakács László barátom jóvoltából és társaságában. Néhány hónap választ el a huszonharmadik születésnapomtól. Két esztendeje van vadászejgyem. Balkáni gerlét, fácánt, nyulat, vadrecét lőttem számosat, de nagyvadat még sosem. Bár kifelé nem mutatom, de elég rossz a hangulatom, pedig tegnap este két rókat is sikerült terítékre hoznom. De mit ér mindez, amikor nem akarok katona lenni, pedig rohamosan közeledik a szolgálatom ideje. Cseppet sem vágyom a mundérra, a honvédségre, de – muszáj. Két kidobott év lesz az életemből – me-rengok keserűen magamban.

Azért persze figyelek, ám a szűk erdei úton túl gyorsan vetné át magát bármiféle nagyvad, ahhoz, hogy pontosan elbíráljuk, célba kapjam. De esetleg megint jöhet róka... Szinte megdermedek, amikor látom, hogy jobbról a nyiladékon egy sertevad közeledik nyugodtan felénk. Szép, fekete koca? Vagy kan? Tapasztalatlanágomban agyam nem rögzíti azonnal a részleteket. Laci szinte ugyanabban a pillanatban leheli: – Itt a disznó. Már nyújtja is, óvatos, takarékos mozdulattal, a .30-06-os Mauserjét. Átvesszem tőle. Bal kezem a les karfájára támasztom. A céltávcső szátkeresztje lassan megnyugszik az irányunkba tartó, mit sem sejtő disznó csapottan lapos homlokán. – Várd meg, míg keresztbe fordul – súgja tapasztalt barátom. – Ne lőj szemből! Várok, várok, de idegeim

pattanásig feszülnek. Már csak hatvan méternyire lehet, a közelünkbe jutott, amikor rézsút az oldalát mutatja. A ritkás szálerdővel szemben torpan meg. Nem firtatom, miért; gyorsan váll-lap mögé kúszik a kegyetlen fekete kereszt, és megérintem a begyorsított ravaszt. Baaang! – ordít a puska, a kurta csőből ölnyi lángcsóva vág ki, pillanatokra elvakít az erős fény. – Eltaláltam, elesett! – ujjongok. – Nem, elfutott – hűt le Laci szava. – Na, de gyertünk, mert nemsokára teljesen besötétedik. A rálövés helyéhez baktatunk. Barátom szerint lehet, hogy fölé lőttem. Mindenesetre a disznó nem jelzett találatot, hanem megpördült és a szederindás sűrűbe ugrott be, menekült. Néhány másodpercig a zörgését is hallottam odabentről. Nem jó dolog, ha lövés után közvetlenül még „gondolkodni” tudott. Lőjeleket keresünk a szürkületben. A fűszálakon gyanúsán sötét nedvességre lelek. Laci oda világit a zseblámpájával. Vér, tagadhatatlanul vér, de alig pár csepp, s a megtalált csapa mellett nem is folytatódik. Mindenesetre behatolunk a sűrűbe, de hamar abba kell hagyni a nyomozást, mert rohamosan sötétedik. Egyelőre hát – nincs tovább. Majd holnap reggel még megnézzük. A dokinak az a véleménye, hogy talán gyomron lőttem, esetleg nincs kilövés, befelé vérzik el. Vagy csak súrolta a golyó a testét, bár „leborotvált” szőrszálakat nem találtunk.

Másnap hat óra tájban indulunk az erdőbe. Ott folytatjuk a keresést, ahol tegnap elvesztettük a fonalat, azaz a csapát. De sehol semmi. Sajnos az iszlagos, bokros tövisdzsungelben kicsi a látótávolság.

Egymástól elválva szöszmötölünk a sűrűben. Ágak csapódnak zizegve egymáshoz, Laci ér mellém. Csaplódottan legyint. Mennénk vissza, amikor valami isteni sugallatra oldalra nézek. Mindössze nyolc-tíz méterre hozzánk egy elszenesedett fatöncön akad meg a szemem. De ez nem az... – Laci, itt a disznó! – kiáltom felszabadultan, boldogan. S máris csörtetek felé. Oldalán fekszik a már kimúlt állat. Gyönyörködve nézem. Barátom mellém ér, ő is megvizsgálja: – Három év körüli, körülbelül 80 kilós kancska. Agyarait tizenöt centisnek becsüli. A lövés oda vágott, ahová eredetileg is szántam. Váll-lap mögött, kissé magasán ül, de gerincet nem ért, ám egyéb csontot, tüdőt roncsolt. A lövedék pedig bennrekedt a testében. A rálövés helyétől cirka negyven méterre tudott megenni. Tanulságos eset. Részben azért, mert jól mutatja, gyenge sebjelek után is érdemes utánkeresni – sőt ha nem találunk vért, akkor is! A másik tanulság, sűrű közelében jobb, ha eltöröm a disznó lapockáját, vagy fültövön lövöm, akkor nincs szükség hosszabb, keserves nyomozásra, ami kutya nélkül, de néha azzal is bizonytalan. Kihúzzuk a sűrűből. Akkor vesszük észre, hogy már volt tűzben ez a kancsi. Jobb fülét Brennekével vagy gyöngygyóval korábban kilyukasztotta valaki! Begyógyult a szegélye. Laci zsigerel. Közben figyelemmel kísérjük a .30-06-os 11,7 grammos Sellier & Bellot Soft Point lövedék útját. Tüdőlövés, a túldoldali bordákban akadt el a köpeny, miután az ólommag kispriccelt belőle. Úgy néz ki, mint valami kicsinyke üres, hosszúkas darabokra hasadt, lekonyuló banánhéj. Nadrágomba töröm a vért róla. Elteszem emléke. Barátom felegyenesedik. Vékony ágat tör, három enyhe ütéssel, szép szavakkal nagyvadavadásszá avat, átadja a töretet.

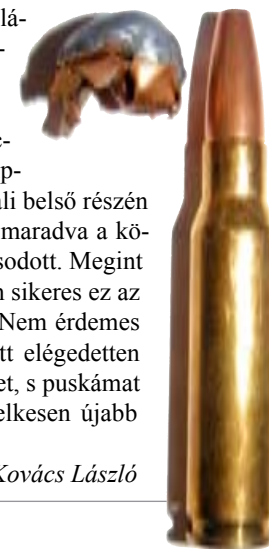
Máris tudom, hogy ez életem egyik ünnepnapja. Hűtlen lettem az Alföldhöz, apróvadhoz, s meggyőződésemmé vált, hogy számomra a legvonzóbb vadászati hely Magyarországon csakis a dunántúli rengeteg lehet.

2.

Több mint tizennyolc esztendő telt el nagyvadavadásszá avatásom óta. Már nem is Magyarországon élek, hanem Skandináviában – Svédországban. Az első disznómat földre döntő lövedék maradványtessé időközben, valamelyik költözésnél elkallódott. A trófeából is csak a kisagarakat birtoklom, a nagyok pár éve sajnos javíthatatlanul szétpattantak. Most a Sláhuht környéki erdei ösvényen osonok előre. Markomban Steyr-Mannlicherem van. – Den, dár! – Az, ott! – mutatja Jan, a kísérő vadász a nagy kant a dombtetőn. A „zongorányi” sertevad bizalmatlanul

nul néz felénk, szimatot vesz, arrébb lép. Egy vaskos mohos törzs takarásába kerül a feje, de a nyaka jól látszik. Hitvány növésű fa oldalához szorítom előagyat markoló kezemet, s a fültő mögé illesztve a szátkeresztet útjára engedem a 11,7 grammos Norma Oryx lövedéket. Attól a pillanattól fogva a disznónak annyi esélye sem maradt, mint hógolyónak a pokol tüzében. Az óarany színű tombakba burkolt pizkosszürke ólommag, közel 800 m/s-mal hasítva az eső utáni páras levegőt, csapódik célba. A kant mintha Thor isten kalapácsa taglózná le, úgy rogy le a nedves avarra. Pár gyors mozdulattal újratöltöm a fegyveremet, s odaóvakodunk a halálában is félelmetes külsejű fekete csuhás erdeihez. Jan kezében egylovétű, billenő csövű .22-es pisztolyt szorongat. Nem is láttam, vajon honnan a csudából vette olyan gyorsan elő, talán a kabátja alatt, hátul az övében lapult eddig. Sokat ugyan nem érne ilyen kolossal szemben, de ha az már sebágyban vergődik tetetetlenül, akkor teljesen elegendő hatású a coup de grace-hez, azaz kegyelemlovéshez. Amúgy meg – ha csülökre kapva menekülne, ne adj’ isten támadna – a .308 Winchester kaliberű stucnim szólna újra. De erre ezúttal nincs szükség. A hatalmas sertevad nyakcsigolyáját törte el a lövedék. Szemernyi fájdalomérzet nélkül, villámgyorsan suhant át lelke a Valhallába. Boldogan kuporodom mellé, veszem birtokba eddigi életem legnagyobb vadkancsákmányát. Súlya közel járhat a 250 kg-hoz, „sarlói” pedig 24,5 centimétereseknek bizonyulnak később. Vaskosak, hibátlanok. Aligha lövök ennél nagyobb erdeit – tűnődöm. Ámbár ki tudja? Többek között a remény teszi a vadászatot oly széppé. Ahogy egy neves író mondta, „voltaképpen nem az a gyönyörű benne, amit ad, hanem amit ígér! A boldog napokra való várakozás néha több, mint maga a beteljesedett boldogság”, idézem magamban Pausztovszkijt. Teljesen egyetértek vele, bár most nem cserélnék senkivel a világon, annyira örülök. A kan halálát okozó lövedék nyüzáskor kerül elő. Nyakának bal oldalán hatolt be, és rézsút a lapockacsont felső csücskét lecsip-pentve a vaskos „pajzs” túldoldali belső részén akadt el. Az ólommag egyben maradványtessé a köppennyel gyönyörűen felgombásodott. Megint megállapíthattam, hogy nagyon sikeres ez az Oryx márkanévű konstrukció. Nem érdemes másra váltanom róla. Szerfelett elégedetten vágom zsebre a maradványtessé, s puskámat vállra vetve indulok frissen, lelkesen újabb és újabb vadászkalandok felé.

Kovács László

Német nyelvterületen, de számos más országban, így hazánkban is a stájer divat szerint szabott lóden és bőrruházat a vadászati mód. Bár a hegyekben oly praktikus bőr térdnadrág nem kötelező az alföldön, egy hazai vadászból résztvevőinek többsége öltözéke alapján részt vehetne egy osztrák folklórműsorban.

A vadászdívat eredete

Ezért nem csodálkozhatunk azon az általánosan elterjedt tévhiten, hogy a németes vadászdívat a stájer népviseletből alakult ki. Pedig ez nemcsak hogy nem igaz, de éppen fordítva igaz! A mai, stájer népviseletnek számító és széles körben annak tartott viselet a Habsburg János főherceg által alkotott és Ferenc József császár által elterjesztett viseletből alakult ki (bár persze bőven tartalmaz eredeti népviseleti elemeket is).

Habsburg János főherceg lelkes és – ellentétben familiája számos más tagjával – igen jó vadász is volt. Az ő nevéhez fűződik az addig ural-

kodói monopóliumnak számító vadászat földtulajdonosi joggá tétele, a földtulajdonosok közösségének a vadászati jogot bérbeadó rendszerének kidolgozása. Ennek az 1849-ben kibocsátott, akkor forradalmian korszerű rendeletnek a szellemét követi mai vadászati törvényünk. (Egyszer talán eljön az az idő, mikor nem 150 év késéssel veszünk át módszereket másoktól...) A magyar szabadságharc leverése mellett erre is jutott idő és energia Bécsben.

A főherceg alapította a mai is működő Stájer Vadászati Védegyletet, és Brandhof nevű birtokán példamutató vadgazdálkodást folytatott. Sokat tett

az akkoriban veszélyeztetett alpesi zergék megmentéséért, elszaporításáért.

János főherceg szerény ember volt, és míg a korabeli arisztokraták ma operettjelmeznek ható vadásruhákban pompáztak és fitogtatták gazdagságukat, ő szerénységből egyszerű, szürkészöld lódenruhában járt. Népszerű lévén szűkebb pátriájában, Stájerországban, a helyiek közül sokan követték. Igen praktikus öltözék lévén, idővel úgy elterjedt azon a vidéken, hogy ma már népviseletnek számít. De ettől még nem vált volna e viselet fél Európa-szerte általánossá. Szinte kötelezővé válását Ferenc József császárnak köszönheti.

Ferenc József már 16 éves korától rendszeresen vendégvadászott János főherceg vadászterületén. Eleinte feltétele volt a meghívásnak, hogy a majdani uralkodó is és kísérete is a főherceg által kedvelt, egyszerű ruházatban jelenjen meg. Idővel a közben osztrák császárrá koronázott Ferenc József úgy megkedvelte ezt a viseletet, hogy magától is ezt hordta, bárhol vadászott is. Márpedig a császár nemcsak Közép-Európa népeinek szabadságát elnyomó despot volt, hanem divatdiktátor is. Az általa kedvelt vadászmodi szinte kötelezővé vált, előbb csak a bécsi udvarban, majd a vazallus országokban, így hazánkban is. Így vált a ritka „jó Habsburgok” egyike által teremtett módi magyar vadászdívat. *H. T. I.*

BENKOVICS AUTÓCENTRUM

Gazella 2.4TD
kishaszonjárművek

- Plató-ponyvás 3 szem. 2 700 000 Ft + áfa
- Plató-ponyvás 3 szem., 4x4 3 270 000 Ft + áfa
- Plató 6 szem. 3 200 000 Ft + áfa
- Plató 6 szem., 4x4 3 450 000 Ft + áfa

2400 Dunajváros, Lokomotív út 7.
Tel./fax: 25 503-315
Tel.: 25 503-316; 20 926-8833
E-mail: benkovicsac@invitel.hu

SÓLYOM
**VADÁSZFEGYVER-
JAVÍTÓ BT.**

Vadászfegyverek szakszerű javítása, teljes felújítása, agyazás, távcső- és lámpaszerelés.

**Bizományosi
vadászfegyverek árusítása**

1031 Budapest, Keve u. 45/C
(a Római Strandfürdő mögött)
Tel.: 242-2104

Sefag-Lábod
Vadászszervező Iroda

A Sefag Rt. és a Lábod Rt. egyesülésével létrejött a SEFAG-LÁBOD Vadászszervező Iroda, amely az alábbi vadászati lehetőségeket kínálja, nemcsak a Sefag Rt. eddigi, hanem már a lábodi területen is, összesen 130 ezer hektáron.

- Gim- és dámtarvad vadászat nyár közepéig
- Vaddisznó és őzbak vadászati lehetőségek
- 2 napos szalonkavadászat márciusban, bruttó 25 000 Ft

Érdeklődésüket szívesen várjuk!
Tel.: 82/505-105 • Fax: 82/505-107
E-mail: sefag-labod@sefag.hu

FOTOMOZAIK

**A FOTOGRAFIAI
HAVILAP**
FILMES & DIGITÁLIS TECHNIKÁK

Újdonságok • Tesztek • Szakcikkek • Pályázatok
Ingyenes apróhirdetések • Szaküzletek áristái

Előfizethető, további információ: (1) 4-111-111
Kéresse az újságosstandokon és a szaküzletekben!

**A Diana Vadász-Felnőttképző
Alapítványi Szakképző Iskola**

infó: 06-0015-03
6640 Csongrád, Jókai M. u. 14.
tel./fax: 63-483-790, 30-857-4245,
e-mail: dianaszko@vnet.hu

**folyamatosan szervezi
felülteknek a**

- vadász-vadtenyésztő szakmunkás (2 év)
- vadász-vadtenyésztő szakmunkás és érettségire való felkészítés (3 év)
- vadgazdálkodási technikus (1 év és 2 év)
- vadász-vadtenyésztő mester (1 év)
- vadászpuskaműves (1,5 év)
- környezet- és természetvédelmi szakmunkás (2 év)
- környezetvédelmi szakelőadó (1 év)
- halász (2 év)
- lovastúra-vezető (2 év)
- belovagoló (2 év)
- vízküttérő (1,5 év)

tanfolyamokat, amelyek munkaviszony mellett is végezhetők.

Érdeklődni a fenti címen, telefonszámon lehet.

ISO 9001

Nikon távcsövek

A Nikon márkanév hallatán a legtöbb embernek a csúcskategóriás fényképezőgépek és objektívek jutnak az eszébe. Ugyanakkor kevesen tudják, hogy a Nikon a lencsegyártásban szerzett tapasztalatait nemcsak az objektívek területén, hanem már 1917 óta távcsövekben is – kereső- és fegyvertávcsövekben egyaránt – kamatoztatja. Azt már tudjuk, hogy a fényképezéshez igencsak jól megfelelnek ezek az üvegek, ugyanakkor sokan állítják, hogy a távcsövekben lévő optikák és mechanikák sem valának szegények. Az orosházi Szücs László – kissé talán kirívónak tűnhet, de – meggyőződésből bárkinek szívesen bemutatja e termékek használhatóságát és precizitását. A széles kínálatban megtalálhatók a legegyszerűbb, kirándulásra szánt binokulárok, a lézeres távmérők, vagy a legbonyolultabb világítópontos szálkeresztű céltávcsövek is.

Fegyvertávcsövek

A Nikon hazánkban a Monarch fegyvertávcsöveket forgalmazza, elsődlegesen két típust és azoknak két-két variációját. Ezek a termékek mindamelllett, hogy precíziós optikai rendszert, minőségi kidolgozást és világos látómezőt kínálnak, vízállóak, páramentesek, lövésállóak, és a Nikon 30 év garanciát vállal értük. A Monarch E sorozatának távcsövei erős és tartós anyagból készülnek. A 30 mm-es tubusátmérő és a nagy objektívátmérő biztosítja az észrevehetően világosabb képet. A lencserendszer 4-szeres zoom tartománnyal

rendelkezik, 2,5–10-szeres nagyítási tartományban. Ezen felül a távcső különböző helyzetekben való precíziós élességállítására egy parallaxis élességállító ad lehetőséget.

Hazánkban ezeket a céltávcsöveket 50-es, illetve 56-os objektívátmérővel forgalmazzák. Ez kombinálható a világító pontos szálkeresztrel. A szálkereszt, illetve a világító pont a zoomolás során nem változik. A világító pont piros, illetve zöld színben jeleníthető meg, és öt fokozatban állítható, 3 szűrületi és 2 nappali erősségekben.

Összefoglalva: a Nikon fegyvertávcsövek kiváló optikai teljesítménye mellett érdemes odafigyelni a jó szűrületi értékre, a tetszetős és technikailag jó minőségű kivitelre is.

Keresőtávcsövek

A vadászok számára a keresőtávcsövek legalább olyan fontos eszközök, mint a céltávcsövek. A Nikon ehhez is széles skálán kínál megoldásokat, annál is inkább, hiszen a közelmúltban jelentős árcsökkenést vitt végbe ezen a területen. Legyen szó egyszerű természetjárásról vagy lesvadászatról, az akár 50-es objektívvel rendelkező, vízálló, iránytűs vagy rázkódáscsökkentővel ellátott típusok közül bátran válogathatunk. A legkeresettebb modellek az Action 7x35, a 8x40, a 7x50, a 10x50, a 12x50, a 16x50, illetve a zoomos típusokból a 7-15x35 és a 10-22x50.

A vadászoknak kifejezetten a nagy fényerejű binokulárokat készíti a cég, gumibevonattal ellátva a rázkódáscsökkentés érdekében. Az egyik kedvenc típus a 7x50 CF WP, amelynek kiváló a szűrületi értéke és vízálló. Iránytűs változatban is kapható. A másik kedvenc, a 7x50 IF WP, az előzőhöz hasonló, de nem kell az élességgel bajlódni, mert bárhova is nézünk, mindig éles képet látunk. A Monarch sorozat tagjainak a lencsei és „tetől” prizmai még több rétegű tükröződésátló bevonattal vannak ellátva, ami segít a világosabb képalkotásban. Jellemzőjük még az öko-üveg, azaz ólom- és arzénmentes anyagokból készülő optikai elemek, valamint a vízállóság és a kis tömeg.

Az Action EX sorozat típusai sem áznak el, ugyanakkor szemüvegesek is használhatják őket, köszönhetően a nagy betekintési távolságnak. Az előbbi sorozathoz hasonlóan öko-üveg optikai elemekkel, többrétegű lencsebevonattal és gumiborítással is rendelkeznek. Az Action sorozat az EX típus kistestvére, alacsonyabb árfekvéssel, nem vízálló kivitelben.

Meg kell említeni még a rázkódáscsökkentő rendszerrel egybeépített távcsöveket, a StabilEyes sorozat három tagját: 14x40, 12x32, 16x32. A nagy nagyítás mellett a rendszer lecsökkenti a vibrációt, a kép éles marad. Két üzemmódjuk van: a *normál* – a kéz remegését kompenzálja és az *aktív* – mozgó járművön használható.

Spotting Scope és Fieldscope

A Nikon kínálatából persze nem hiányozhatnak a spektívek, akár 75-szörös nagyítással. Az optikákat itt is többszörös bevonattal látták el a jobb képminőség érdekében, illetve a tömitések garantálják a vízáll-

lóságot. Ezek a monokulárok állványra is szerelhetők, sőt fényképezőgép-adapter segítségével felvételeket is készíthetünk a látottakról.

Távolságmérők

A vadászok számára újabban az érdeklődés középpontjába került távolságmérőkből is válogathatunk. Ezek lézerral mérik a távolságot, ± 1 méter pontossággal. Közös jellemzőjük a kis, kompakt méret, az egyszerű kezelhetőség és a 6-szoros, illetve 8-szoros nagyítás.

Éjjellátó

A Nikon mindössze egy ilyen terméket kínál, és azt sem olcsón. 800 000 Ft-ért lehet kapni – rögtön elgondolkodhatunk, mit is tudhat egy ilyen szerkezet. Sokat. Vízálló, 1-szeres nagyítású, 1,2-es fényerős objektívvel van ellátva, kompakt kivitelű éjjellátó, infravörös segédfényvel és automatikus világosság szabályozással. Opcionálisan egy 2,8-szeres konverter is csatlakoztatható hozzá.

(x)

Összehasonlító táblázat

Típus	Nagyítás (x)	Objektív átmérő (mm)	Kilépő pupilla (mm)	Látómező (m 100 m-en)	Szűrületi érték	Világító pont	Hossz (mm)	Tömeg (g)
 Monarch E 2,5-10x50	2,6-9,7	50	19,2-5,2	12,9/3,5	11,2-22,4	nem	330	600
 Monarch E 2,5-10x50 IL	2,6-9,7	50	19,2-5,2	12,9/3,5	11,2-22,4	igen	330	660
 Monarch E 2,5-10x56	2,6-9,8	56	21,5-5,7	12,9/3,5	11,8-23,7	nem	350	670
 Monarch E 2,5-10x56 IL	2,6-9,8	56	21,5-5,7	12,9/3,5	11,8-23,7	igen	350	720

A mezei nyúl nyomai

Takács Szabolcs

A mezei nyúl (*Lepus europaeus*) leginkább az Alföldön, a Kisalföldön, a legtöbb mezőgazdasági táblán, kisebb erdőkben, ligetekben fordul elő. Lábnymának hosszúsága széles határok között változhat, szélessége kb. 40 mm. Alakja enyhén ovális, hátsó végén csapott, míg az első részén 4 (hátsó lábak) vagy 5 (mellső lábak) karom lenyomata látszik. Az ujjpárnák rendszerint nem különülnek el. Nyomképe jellegzetesen Y alakú, legalább 30 cm hosszúságú, és ezenkívül szinte semmi nem különbözteti meg az üregi nyúl hasonló jeleitől.

A mezei nyúl nyomképe (mellső lábak felül, hátsó lábak alul).

Különösebb vackot nem készít, csak védett helyre húzódik. Általában egy göröngy vagy nagyobb

fűcsomó mögött, esetleg kidőlt fa tövében húzódik meg, ahol a föld, illetve a fű ovális alakban lelapul alatta.

Mindent megrág, ami egy kicsit is emlékeztethet táplálékra. Fő eledelei a lágyszárú növények és a gyökerek. Télen a fák törzse, ágai már messziről fehérlenek a lehántott kéreg miatt. Lerághatja a rügyeket, fiatal hajtásokat is.

Vizelete vörössárga, hullatéka 1–1,4 cm átmérőjű bogyó, melynek a színe sötétbarna, drapp vagy sötétzöld. Hullatékában sok az emésztetlen rost, ezért darabos és széteső, ellentétben az üregi nyúl massza állagú bogyójával. (Természetesen ez nagymértékben függ a táplálék összetételétől is!)

Vészhelyzetben hallatja síró hangját, mely elnyújtott, orrhangú gyereksíráshoz hasonlít.

A mezei nyúl koponyájának hossza: 78–92 mm, szélessége: 43–49 mm, metszőfogai fejlettek, fehérek, és az elsők közepén hosszanti barázda fut végig. Fogképlete: 2033/1023=28.

Érdekes tulajdonsága, hogy vacokának megközelítésekor igen óvatosan jár el. Sohasem egyenesen megy oda, hanem elhalad a vacok mellett, utána saját nyomán visszabaktat, majd egy nagy oldalugrással megszakítja nyomainak folytonosságát, így megzavarva az esetleges követőket. Ezt két-háromszor is megteszi, mielőtt elérné pihenőhelyét.

A mezei nyúl mellső és hátsó lábának, valamint koponyájának sematikus rajza.

(magasles)

NAGYKERESKEDELEM:
PRAKTEX KFT.
 Központi Iroda: 79/427-113
 Területi képviselő: 30/6828-400

Vállhoz emelem a nehéz dupla golyóst, közben kibiztosítom. Célba veszem a pettyes csuhás, igen csak terebélyes lapátokat viselő dámbikát. Előrenyomom az első billentyűt, ezzel teszem annak elsülését lehetővé. Mutatóujjam már majdnem begömbül rajta, amikor a sarvas elfordul, terebélyes hátsóját mutatva peckesen üget takarásba. Gyánús lehetett neki valami, esetleg észrevett.

Ezék után persze azonnal le akarom engedni a francia típusú gyorsítót. Ezt a műveletet úgy lehet elvégezni, hogy az ember először bebiztosítja a fegyvert, majd hozzáér a ravaszhoz. Akkor az csak csetten egyet, de más nem történik. Most is így teszek. Am belém rögződött biztonsági szabály szerint közben egy vaskos törzsű fa felé fordítom a csőpárt. Odaérek a jobb cső ravaszához. A várt kattánás helyett, óriási döbbenés; a lazán tartott puska akkorát rándul, majd kiesik a kezemből. Erre bizony nem számítottam!

Bebiztosított fegyverem elsült! Olyan puska, amelyet többszörösen átnéztek, bevizsgáltak. Később kiderült, hogy csak a fenti esetben ment a lövés világgá – illetve a legközelebbi fáig –, mert ha a gyorsító nem volt felpeckelve, akkor az illető alkatrész jól fogta a billentyűket, nem volt vele semmi probléma.

Azt persze talán mondanom sem kell, hogy amint lehetett, a renitenskedő golyóst azonnal puskaműveshez vittem, aki szakszerűen megjavította. A továbbiakban aztán ilyen bajom sosem volt velem.

A fegyverek okozta baleseteknek több oka is lehet. Legtöbbször sajnos a vadászok figyelmetlenségéből, fegyelméletlenségéből vagy hozzá nem értéséből adódik.

Például amikor a kibiztosítva (!) vállra vett puska ravaszára rálép a gazdájának hízelgő kutya, vagy pedig elszakad az ócska tartósíj, földre zuhan a fegyver, akkor sült el. S ki tudja, hogy abban a pillanatban melyik irányba mutat a cső? Ilyenkor kellene valamilyen védőangyalnak közbelépnie, amire ritkán akad példa.

Már csak ezért is fontos, hogy ha gyülekezőnél észrevesszük, hogy valaki nem törte meg a duplapuskáját, nem húzta hátra a golyósa zárdugattyúját, azonnal figyelmeztessük! És ne csak akkor tegyük meg, ha Józsi bácsi feledkezik meg magáról, hanem bármelyik zöldfülűt is megkérhetjük rá. Mert ez szó

Amikor a puska visszalő

szerint létkérdéssé válhat... Saját létünk is veszélyben forog!

Véletlenül csöbe került föld, vagy akár hó, ha elszűjük a fegyvert, csőrobbanást idéz elő. (Ez történt például egyszer Széchenyi Zsigmonddal, *Ünnepnapok* c. könyve tanúsága szerint.)

A különböző töltények összekutyulása szintén balesethez vezethet. Például a második világháborút követően az USA-ban több .30-06 Springfield kaliberű golyós segítette át gazdáját a másvilágra, vagy – ha szerencséje volt – „csak” kórházban kötött ki, tartós sérüléseket szenvedve. Minde azért történt, mert az országot elárasztották a roppant olcsó német 8x57JS haditöltények. Mivel tökéletesen csőre lehetett tölteni vele például a M. 95-ös Winchestert, hát megpróbálták kilőni belőle. Pár millimétert sikerült is! Egészen az átmeneti kúp végéig, de maga a cső már kegyetlenül szűk volt a vastagabb lövedéknek, a fegyver felrobbant.

Van, aki azért robban fel, mert házilag barkácsolt tölténye a megengedettnél sokkal magasabb gáznyomásra sikeredik. Ám ez a legritkább esetek közé tartozik, mert az otthoni töltőgetés komoly szaktudomány, segédeszközök, könyvek, táblázatok használatát igényli. Aki ilyesmivel foglalkozik, ez a hobija, az rendszerint ért is hozzá. (Magyarországon mindenestre az újratöltés tilos tevékenység! Tehát itt ilyesmitől tartanunk sem kell.)

Az emberi tényezők felelősségének taglalása után térjünk át magukra a töltényekre és a vadászszerszámokra.

Talán a létező legritkább a gyári töltények okozta malőr. Csütörtökös töltény minden márkánál előfordulhat, az azonban csupán bosszúságot okoz. Az ellenőrzések manapság annyira sokrétűek, átfogóak, hogy túltöltés gyakorlatilag nem fordulhat elő. Viszont olyan esetről már hallottam, hogy a töltény hüvelyéből vagy kimaradt a lőpor, vagy csak kevéske került bele, mert a lövedéket ugyan csöbe lökte az alacsony gáznyomás, de az ott is maradt. Ha a vadász nem figyel, csütörtökösnek vélte, hamar újra csőre töltött, aztán elhúzta a ravaszt, akkor a megszorult lövedék miatt felrobbant a fegyver. Ha a töltény nem sült el, várjunk fél percet, hátha gyári hiba miatt

késleltetett gyújtású, ne az arcunkba kapjuk az „áldást”, mikor éppen kinyitjuk a zárt. Amikor pedig kiszedjük a puskából, figyeljünk arra, hogy a lövedék is benne van-e a hüvelyben.

Konstruktív hiba is szörnyű bajt okozhat. A szakirodalom tanúsága szerint például a régi Tikka M. 65-ös golyós zárdugattyúját úgy is össze lehet rakni, hogy amikor az ember a fegyverbe illeszti és előretolja, akkor zárolás közben rögtön elsül. Ez bizony nem jó dolog. Hisz bármi lehet a cső előtt. Igazság szerint én pont egy ilyen márkájú és mintájú golyóssal kezdtem el vadászni, de sosem volt problémám vele, persze nem szedtem szét ezt a fő alkatrészét.

2004. december 8-án a Hajdúságban következett be az a baleset, amikor vaddisznóhajtáson valakinek 6,5x68-as űrméretű Blaser M. R93-as ismétlőjéből a nyolcadik lövésére hátrafelé kivágódott a zár, s az illető nimród jobb szemé és arca megsérült. Lapzártá előtt derült ki, hogy az illető puskába tévedésből más kaliberű, nagyobb lövedékátmérőjű löszert töltöttek, amely persze szétvetette.

Néha – és sajnos tényleg csak néha – megdöbbenően őszinték a vétkes fegyvergyárak. Példa erre egy közismert finn tröszt esete. Múlt év októberében körlevélben értesítették a skandináv vadászboltokat, sajnos vissza kell szállítaniuk az üzletekből számos vadonatúj rozsdamentes csövű Sako és Tikka golyóst, mert három alkalommal is baleset történt velük, szerencsére személyi sérülés nélkül. (Azóta még kétszer, az utolsóban a lövész megsebesült.) Anyaghibára vezethető vissza, amit a szigorú bevizsgálás – 30%-kal erősebb gáznyomású töltényekkel – sem hozott elő. Vásárlás után párat nyugodtan, hiba nélkül lehetett vele a vadász, aztán, mint a túlfőzött virsli, hosszában felszakadt a cső. Előtagya rípiyára tört, a zárttest felső része a rászereelt céltávcsővel az égbe vágódott, a tár kiesett, a vadász összeesett. A cég állítása szerint ezt a hibás sorozatot teljesen kivonták a forgalomból.

Sajnos nem minden fegyveres baleset kerülhető el, még ha minden létező szabályt betartunk, akkor is előfordulhat, önhibánkon kívül. Unalomig hangoztatott jó tanács, hogy minden puskát úgy kell fogni, tartani, mintha töltve, kibiztosítva len-

ne. Az üreset is! Csöve nem mutathat társunk vagy magunk felé, sem olyan irányba, ahol az esetleg kiroppanó golyó kárt tehet. A másik dolog: fegyverünket, annak működését töviről-hegyire ismernünk kell. Muszáj.

Szokjuk meg, hogy fegyverünket csakis a vállhoz emelés pillanatában biztosítsuk ki, ne korábban! Mutatóujjunk akkor érjen az elsütőbillentyűhöz, amikor a szátkereszt már megtalálta a helyét a vad testén. Addig egyenesen előre nyújtva támasszuk a sátorvas külső oldalához. És – ami szintén nagyon

fontos! – gyakoroljunk, amikor csak lehet. Akár szigorúan ellenőrzött üres puskával a nagyszobában, az pénzbe sem kerül, de annak révén mégis töviről-hegyire megismerjük, megszokjuk fegyverünket, mint ha testünk része lenne. A végén már öntudatlanul is mindent szabályosan végzünk vele, vérünkbe ivódik a cselekvéssorozat.

Aki évente csak néhányszor veszi elő a szekrényből a puskáját vagy puskáit, az biztos fegyverkezelő, jó lövész nem lehet.

Egy amerikai mondás szerint „attól a nimródtól kell félnie a vadnak, akinek csak egyetlen puskája van”. Mivel azt biztosan ismeri. Sok igazság van ebben, de azért többen vagyunk, akiknek egy – kevés. A sokféle vadászmodra, zsákmányra tekintettel, ilyenünk is van, olyanunk is, sőt talán amolyanunk is. De éppen azért, mert hol ezt, hol azt vesszük kézbe, az illető fegyver éles használata előtt gyakoroljunk vele. Mert lehet, hogy máshol van a biztosítója, mint az előzőleg „meghurcoltnak”, teljesen más súlyelosztása, a céltávcső rajta stb. S ahhoz idő kell, hogy „áthangolódjunk” egyikről a másikra. Egy vadászaton nincs szánalmasabb látvány, mint az, aki azt sem tudja, hogy fogja a saját fegyverét.

K. L.

Mint minden tudásra éhes, fegyverszerető, lelkes amatőr, az én történetem is a szakirodalom böngészésével kezdődött. Így vált legkedvesebb olvasmányommá DR. ZOLTÁN ATTILA Vadászfegyver és löismeret című kétkötetes mesetermüve. Tartalmát szinte kívülről fújtam, visszagondolva diákéveimre, bezeg a matek nem izlett ennyire. Ez volt az első olyan mű, amely többféle lövedéket és a hatásukat is körülírta.

Akkortájt persze ennek túlzott jelentőséget nem tulajdonítottam. Szentül meg voltam győződve arról, hogy egy 30-06 SB 11,7 grammos SP lőszer jól elhelyezett lövéssel a legszilajabb gímet és remetekant is helyben tudja marasztani. Ma már természetesen tudom, hogy a helyzet korántsem ennyire egyértelmű.

Az első intő jelet még az 1993-as esztendő szarvasbögése jelentette számomra. A véletlen úgy hozta, hogy egy hét alatt két bikát is lőhettem. Ezen a vadászatokon 30-06-os fegyveremhez 11,7 grammot Soft Point cseh löszert használtam. Első bikámat mintegy 20 méterről közvetlen váll-lap mögött érte a lövés. A rálövés helyétől mintegy 120 méter megtétele után esett össze. Szerencsémre mindez nyílt terepen történt, ugyanis az első vércseppeket 80 méter után találtam.

A kellemetlen meglepetés zsigerelés után ért. A lövedék már a bemeneti oldalon tenyérnyi lyukon, három bordát bezúzva szétfröccsent. A bemeneti oldalra eső tüdőlebenszövet hihetetlen mennyiségű szilánkot nyelt el. Nem úgy a túloldali, amelyikben már csak három tudott megrekedni. A túloldali bordasor sérületlen maradt. Persze akkori örömet közel 8 kg-os bikámnak ez a „furcsa” lövedékhatás nem tudta beárnyékolni.

Úgy esett, hogy pár nappal később ismét fegyvert emelhettem egy sebzettnak vélt bögő bikára. A távolság 250-300 méter körüli volt. Bikám a találat helyétől 30 m után rogyott össze. Zsigereléskor derült ki, hogy a bemeneti oldalon egy borda betörése után a lövedék a szív nagyereit, illetve mindkét tüdőlebenszövet roncsolva, majd a túloldalon a felkarcsontot törve, 3 cm-es lyukon távozott. Ez a két egymással szöges elentétben álló lövedékhatás készítetett arra, hogy mélyebben foglalkozzam a vadászlófegyverek hatásmechanizmusával.

Sokáig töprengtem, s barátaim, ismerőseim véleményét is kikértem. Végül is arra a következtetésre jutottam, hogy a cseh Soft Point lágy lőszeréhez túlzottan nagy a 820 m/s körüli torkolati sebesség. Ezért a 60 cm csövű 30-06-osomat egy 52 cm csö-

vű 308 W-re cseréltem. Így ugyanattól a lövedéktől kb. 80 m/s-mal alacsonyabb induló sebességet reméltem.

Kilenc disznó meglövése után valóban jobbnak bizonyult a lövedékhatás, mígnem ismét bögésben, felém enyhén ferdén beállt bikát sikerült felkarcsonton löni. Minden erőfeszítem ellenére a bika csak három nap múlva, a rálövés helyétől mintegy 800 m-re került meg. Legnagyobb sajnálatomra fejdíszétől baltás járókelők már megfosztották.

Végso elkeseredésemben fölnyitottam a bika mellkasát, hogy szemügyre vehessem a probléma okát. Lehangoltan vettem tudomásul, hogy a cseh Soft Point lőszer ismét szétfröccsent, és a mellkasban csupán pár szilánknak sikerült a bordák közt átbújnia.

Ekkor fogadtam meg végérvényesen, hogy – kerül, amibe kerül – hatékonyabb löszert szerzek be.

Évtized múltával

A fent említett eset óta tizenegy év telt el. Ez idő alatt fáradságot és anyagiakat nem kímélve, mondhatni gőzerővel foglalkoztam a „lövedékprobléma” megoldásával.

Több lőszerfélét is alaposan kipróbáltam, úgy vízzel átitatott papírban (remekül mérhető ily módon a hatás), mint vadon egyaránt. Nemcsak saját, hanem barátaim által elejtett több száz csülkös vadnál is aszisztáltam zsigereléskor, hogy jobban szemügyre vehessem a különböző lövedékek hatását a vad testen.

Mindenről pontos feljegyzést vezettem, például lövedéktömeg, típus, a táblázatokból megállapított hozzávetőleges becsapódási sebesség szerepelt a jegyzetekben.

Így szerzett tapasztalataimat szeretném megosztani a kedves olvasókkal. Mindenekelőtt azonban megjegyzem, hogy csakis az általam alaposan kipróbált és megfigyelt löszerekről ejtek szót a következő oldalakon.

Lövedék-halmaz

Babús Zoltán

Speer Grand Slam 11,7 g lövedéke – kb. 600 m/s sebességgel csapódott egy gigantikus méretű vadkan szívének felső részébe úgy, hogy hüvelykujnyi túloldali pajzsában már képtelen volt kárt okozni. A hatalmas remete 80 m megtétele után először esett el, majd felállt, és még mindig tellett erejéből újabb 40 m megtételére. A visszamért lövedéktömeg mérlegelésnél 77%-ot mutatott.

• Speer – Grand Slam

A lövedék lágy orr-résszel, de nem kiálló ólomhegygel rendelkezik. Ezért kevésbé kell tartanunk attól, hogy ismétlés közben a fegyver hátralökésekor sérüljön az orr-rész, ami egyértelműen a pontosság előnyére válhat. Geometriai formájának köszönhetően sebességét jól tartja. A megfelelő torzuláshoz 600–800 m/s sebesség szükséges. Tömegének 40%-át általában elveszti. A hátrahajló köpenycsikok csak ritkán képeznek gombaformát. Legtöbb esetben rálapulnak a hátsó maradványtestre. A hátsó részben az antimonnal keményített ólomrész sosem szakad ki. Ennek köszönhetően így is elég mélyre hatol. Nagyobb távolságokra, nem túl erős csülkös vadra ajánlható.

• Winchester – Silvertip

Kiálló ólomhegyét vékony alumíniumsapka védi a tárban való deformálástól. A megfelelő gomba alakú maradványtest eléréséhez erősebb csonttalálat, illetve 650–850 m/s közötti becsapódási sebesség szükséges. A kisebb gallyak általi eltérítő hatásra kevésbé érzékeny 308 W, 30-06-oshoz használt 11,7 grammos lövedék jól bevált a szarvas-, illetve disznóvadászatokon. Becsapódás után tömegének 25-30%-át elveszíti, de a dupla körhoronynak köszönhetően hátsó ólomrésze nem szakad ki a köpenyből. A nehéz 14,3 grammos lövedéket csak a nagyobb sebességet produkáló 300-as magnumoknál alkalmazhatjuk eredményesen mint kiváló hajtáslőszer. Amennyiben a fent említetteket nem hagyjuk figyelmen kívül, úgy meg leszünk elégedve teljesítményével szarvas- és vaddisznóvadászatokon egyaránt.

Winchester Silvertip 11,7 g – a bal oldalsó lövedék 720 m/s sebességgel csapódott rézsút egy 130 kg vadkan gerincébe, a túloldalon a bőr alatt akad el, tömegének 74%-át megtartva. A középső lövedék 720 m/s sebességgel véletlenszerűen egy dártehén és a mögötte álló üdő testét bordatörésekkel lőtte keresztül, mígnem maradványtest hátrahajló köpenycsikjánál beakadva a bőr külsején lógott. A mérsékelt sokkhatással átlőtt két dáravad még 50 m megtételére volt képes. A lövedék tömegének 88%-át megőrizte. A jobb oldalsó lövedék 770 m/s sebességgel egy 145 kg-os vadkan mindkét oldali bordáját, így tüdőlebenszövetét is átlóva, a bőr alatt elakadva, tömegének 71%-át megőrizve került elő. A jó agyaráú, korát 6 évben megállapított vadkan még 50 m megtételére volt képes, úgy, hogy csak az utolsó méterekben találtunk pár csepp vért a havon.

Lapua Mega 12 g – mindkét lövedéket 110-130 kg súlyú vadkanokból operáltak ki. Mindkét esetben kettős váll-lapot törtek át, tömegüknek 59-62%-át megtartották. A lövedék hátsó ólomrésze szerkezeti felépítéséből adódóan sohasem szakad ki.

• Lapua – Mega, Mira

Erősen legömbölyített, nem kiálló ólomhegyű lövedék. A torzulás 600 és 850 m/s közötti sebességnél biztos. Gomba alakú maradványtestének hátsó része nem forgácsolódik szét. Tömegének 65%-át mindig megőrzi. Saját 9,3x62-es golyósomnál a 18,5 grammos változata fényesen bevált, s csak nemrégiben nyergeltem át az azonos tömegű, még megbízhatóbb Norma Oryxére.

Távolabbi lövésekhez egyértelműen a Mira választható, de inkább csak 850 m/s torkolati sebesség fölé. A 270 W 8,4 grammos lövedéke teljesít megbízhatóan, akár 300 méterig. Ügyeljünk viszont arra, hogy remetekan, illetve bögő gímszarvas ne szerepeljen az elejtendő vadak listáján.

• Nosler Partition

Csúcsban kiálló, lágy ólomhegyű, középen erős tombagáttal elválasztott, hátsó keményebb ólommaggal ellátott lövedék. A jó alak kiképzésnek köszönhetően lapos röppálya és kiváló löpőpontosság jellemzi. Óvjuk sérülékeny orr-részét, és a megbízható lövedékhatás érdekében ügyeljünk, hogy becsapódási sebessége 750–950 m/s közötti legyen. A védőgátnak köszönhetően tömege 65%-át mindig megtartja. Hátrahajló köpenycsikjai rálapulnak a hátsó maradványtestre. Így csekély átmérőjű maradványteste mérsékelt sokkhatású lesz, viszont mindig megbízható, mélységre hatoló. Ajánlani csak a távoli lövésekre kényszerülő nimródoknak merem. Valószínűleg ők is jobban járnak, ha e célra a modernebb Nosler Accubond, illetve Swift Scirroco löszerekkel kísérleteznek. Kiváltképp, ha csőtorkolati sebességük meghaladja a 950 m/s sebességet.

• Barnes X

Tömör sárgaréz teste csúcsos orr-részben végződik, melyben egy rövid és keskeny furatot alakítottak ki. Ha megfelelő, kb. 750 m/s fölötti sebességgel célba csapódik, úgy köpenyszirmjai szabályosan hátracsavarodnak. Ezzel közepes sokkhatású és kiváló mélységi hatás érhető el. Ellenkező esetben megfelelő lövedék-

Nosler Partition 9,3x62 öb nagyságú 18,5 g – a lövedék 670 m/s sebességgel csapódott egy sebzetten elfutó 130 kg-os vadkan lágyékába, majd nyaki csigolyáit összezúzva, fülle tövével fáradt el. Előző lövése ugyanilyen lövedékkel gyér sokkhatással bordáit és tüdejét szúrta keresztül. Előző ólommagja kiszakadt, így tömegének 64%-a maradt meg.

hatás nélkül, kaliber méretű csatornát vágva csak átcsúszik a vadtesten. Mivel a rézből készült lövedékest könnyebb az ólomnál, így azonos lövedéksúlyt feltételezve, annál 15%-kal hosszabb. Valószínűleg ez lehet az oka, hogy különösen a nehezebb lövedéktömegeket sok, amúgy pontos fegyver botrányosan rosszul lövi. További hátrányként említhető, hogy a régebbi, még nem molibdén-diszulfid bevonatos modellek meglehetősen sok lerakódást hagynak a csőben. Egyes szakvélemények szerint a 375–458-as kaliberek egyaránt beváltak afrikai elefánt és kafferbivaly vadászatán, úgy test-, mint fejlövésenként.

Hazai viszonylatban azok a vadásztársak, akik a legerősebb testű gímet és remetekant is szeretnék keresztüllőni, számoljanak ezzel a lövedéktípussal! Am valószínűleg ők is jobban járnak, ha a Winchester hasonló szerkezetű, viszont tökéletesebb felépítésű Fail Safe-jénél kötnek ki.

• Winchester – Fail Safe

A Barnes X lövedékhez hasonló orrkiképzésű, viszont a hátsó részében egy acélsapkával megerősített kemény ólombetét is található. Ezáltal nagyobb a lövedék sűrűsége, s így a Barnes X-hez képest valamivel rövidebb lőszer készíthető, azonos tömeget és kalibert feltételezve. Másik hasznos tulajdonsága ennek a gyártási technológiának az, hogy a sűrűbb, hasonlóan torzuló lövedék mélyebbre hatol. Köpenyét molibdén-diszulfidos bevonattal látták el. Ezáltal a sűrűdőlőcsökkentés, a jobb tömítés és az alacsonyabb gáznyomás mellett valamivel nagyobb kezdő sebesség érhető el.

Véleményem szerint a legnagyobb különbség mégis abban rejlik, hogy a gyártó külsőleg alig észrevehető orrkiképzéssel gyártja Magnum, illetve Standard lövedékeit. Elmés megoldás, annyi szent! Én a 308 W 11,7 g-os, illetve a 30-06 10,7 grammos löszereit lőttem kiemelkedő eredménnyel. Különösen az utóbbi nyerte el tetszésemet. Ezért merem ajánlani mindenkinek, aki univerzális nagyvad-lőszert keres 30-06-osához. Mivel geometriai kiképzése lapos röppályát biztosít, végszükség esetén akár 300 m-ig is használható. Maradványtestének tömege a Barnes X-hez hasonlóan 99%.

Sajnálatos módon a gyári löszerekbe ültetett lövedékek túl mélyen helyezkednek el, vagyis távolabbról jutnak a huzagolás kúpjába. Ez a megoldás óhatatlanul nagyobb csőszállításhoz (rezgő mozgáshoz) vezet.

Winchester Fail Safe 11,7 g – a lövedék hozzávetőlegesen 740 m/s sebességgel csapódott egy 250 kg súlyú vadkan váll-lapjába. A bemeneti oldalon a váll-lapot és három bordát bezúzva, a tüdőn keresztül, a túloldalán egy bordát törve, a bőr alatt akadt el. Tömegének 99%-át megtartotta.

Hirtenberger ABC 10 g – a lövedék 780 m/s vélt becsapódási sebességgel majdhogynem szemben álló, 140 kg súlyú vadkan állkapcsa felső részén részút átszántva testét a hátsó combjában akadt el. Parányi ólommagját elvesztve, lövedéktömegének 88%-át megtartva került elő.

• Hirtenberger – ABC

A cikk megírásáig 7x65 R 10 grammos löszerral mindössze 16 csülkös vadat sikerült elejtenem. Ezt még nem tartom elegendő tapasztalatnak ahhoz, hogy komolyabb tanulságokat vonjak le.

Egy nemrégiben megjelent magyar szakcikk igen csak elmarasztalóan nyilatkozott róla: „Bevezetésekor univerzális nagyvad-lövedékként harangozták be, de végül erre a jelzőre a gyakorlat rácaffolt.” Nem úgy a Barnes X estében: „Korrekta találatot feltételezve, a jó ölöerőt a lövedék szabályozott energialeadása és a tömegének csaknem 100%-át megtartó maradványtest nagy átütőereje biztosítja.”

Ami a Barnes X lövedék szabályozott energialeadását illeti, az tényleg annyira szabályozott, hogy kb. 770 m/s becsapódási sebesség alatt legtöbbször be sem következik. Több példát is említhetnék, mikor ez a lövedék gyengébb csont (borda) törése esetén csekély sokkhatással csak átcsúszott az erősebb csülkös vadon. Ellenben a 7x65 R ABC-je eddigi tapasztalataim alapján alacsonyabb sebességnél, könnyebb vadnál és lágyabb találatoknál is gyorsabban torzult. Köszönhető ez valószínűleg a nagyobb átmérőjű orr-részi furatnak, illetve az ólombetétnek, ami talán jobb szíromfeszítőként funkcionál, mint a levegő vagy esetleg a parányi lyukba került szövetdarabok. Ami az ABC állítólagos 180 méter fölötti hirtelen elgyengülését illeti, az a Barnes X-re is érvényes kell hogy legyen.

Ami mindkét lövedék maradványtestét illeti, apró eltéréseket leszámolva, nem tudok köztük különbséget tenni. Igaz, a vízzel átitatott papírtömbbe a Barnes X lövedéke kb. 7%-kal mélyebbre hatolt, valamint az ABC parányi ólommagja, össztömegének 10%-a útközben elkopik.

• Federal – Trophy Bonded „Bear Claw”

Az ABC-hez hasonlóan ennek a löszernak is csak az első harmada tartalmaz ólombetétet, igaz, valamivel nagyobb arányban. A lényeges különbség a köpenyanyag és az ólombetét szoros kötésében rejlik.

Orr-része enyhén lapított, csúcsából az ólombetét nem áll ki, így kevésbé érzékeny a fegyverben való deformálódásra. Ami viszont a vad testében történő torzulást illeti, legyen az 180 méterre álló őzbak bordája, vagy 30 méterre turkáló szamár nagyságú remetekan váll-lapja, ez a lövedék mindig kitűnően torzul és hat.

Maradványteste tömegének 93%-át megtartva még csőves felkarcsont találat után sem esik szét. A ke-

Federal Trophy Bonded Bear Claw 10,7 g – a bal oldali lövedék 730 m/s sebességgel csapódott a dábika szügyébe, gerince alsó részét 20 cm-en porrá zúzva, a hátsó combban akadt el. Tömegének 93%-át még így is megőrizte. A jobb oldali lövedék 750 m/s sebességgel csapódott egy 250 kg-os remete szívének felső részébe, tüdőlebenyeket is roncsolva, majd a túloldali kőkemény pajzsán már nem tudott áthatolni. A kan maga után vérvoyomot nem hagyva még 25 m-t futott a sűrű bokrok között.

letkező gombafelület méretei mellett minden eddigi általam használt löszere eltörpül. Kosszarvként hátracsavarodott szirmjai a hátsó frontális részhez támaszkodnak. Az így keletkezett maradványtest kosszarvai, melyeket a fúziós kötésű vastag ólombetét is takar, lényegesen ellenállóbbak a letöréssel szemben, mint pl. a Fail Safe, az ABC vagy a Barnes X „kosszarvai”.

Véleményem szerint hatását tekintve ez a lövedék képezi a legjobb középutat a túl lágy, fröcsögős, csekély mélységi hatással bíró Soft Point, illetve a szinte mindent keresztüllövő, ám mérsékelt sokkhatással bíró Barnes X lövedékek között. Szent meggyőződésem, hogy egy 416-os, illetve annál nagyobb öbnagyságú Bear Claw lövedék lényegesen nagyobb ölöhatást fejt ki a kafferbivalyok testén, mint akár egy-két számmal nagyobb öbnagyságú, tompa, homogén lövedék. Fejre irányuló lövések esetén természetesen más a helyzet.

Azon kedves vadásztársak, akik fegyverükhöz a létező legmegbízhatóbb hatásfokú mindenestől löszert keresik, okvetlenül próbálják ki ezt is! Természetesen figyelembe véve, hogy ez a löszere 600 és 950 m/s közti becsapódási sebességet igényel ahhoz, hogy a fentiekben leírt hasznos tulajdonságai előjöhessenek.

Jó hír a nagyobb teljesítményű löszereket kedvelők számára az is, hogy a Federal High Energi név alatt ilyet is forgalmaz.

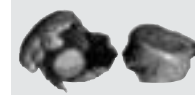
Hátrányos tulajdonságaként említendő a meglehetősen sok, csőben keletkező lerakódás, valamint az is, hogy sem a sajátom, sem kedves barátom által használt tesztfegyver nem ezzel a lövedéktípussal lőtte a legszűkebb löképet 100 méteres távolságon.

Ami pedig a borsos bolti árát illeti, bár minden Magyarországon és Szlovákiában széles körben használt drágaság ennyire megérné a pénzét! Minden bizonytalanság kevesebb álmatlan éjszakánk lenne egy-egy félig rosszra sikerült találat után.

• Norma Oryx

Csapott hegyű, ólommagos lövedék, viszont ez is azokhoz az új generációs lövedékekhez tartozik, amelyek ólommagja szorosan kötődik a köpeny anyagához.

Véleményem szerint ez a technológia hozta meg azt a várva várt, áttörő sikert, amire a közepes Magnum fegyvereket használó vadászok már vagy fél évszázad óta áhítoztak. A gyártóknak már csak az a dolguk,

Norma Oryx 10,1 g – a bal oldali lövedék 800 m/s sebességgel egy 170 kg-os vadkan mindkét váll-lapját átütve, gerinc alatt elhaladva, a pásként végzett a derék agyarassal. A jobb oldali lövedék 780 m/s sebességgel csapódott egy szarvastehén váll-lapja mögé, úgy, hogy a gerincet és a túloldalán a váll-lapot is áttörve, a bőr alól lett kiemelve. Eredeti tömegének 79%-át sikerült megtartania.

hogy vékonyítsák, vagy éppen vastagítsák a lövedék-köpenyt, esetleg belső oldalába kényszerítőreket alakítsanak ki.

Geometriai formájukat különböző vadászati igényekhez igazítva máris készek a jobbnál jobb, új lövedékek. Az Oryx ezen a csoporton belül a legkönnyebben torzulók közé sorolható. Tapasztalataim szerint 550 és 850 m/s közti becsapódást feltételezve, az öztől a vastag páncélt viselő remetekanig kiváló sokk-, illetve mélységi hatással bír. Kivétel ez alól a ma már nem gyártott, de esetleg még régebbi raktárkészletként kapható 9,3x62-es kaliberhez gyártott 15 grammos lövedék. Aki hozzám hasonlóan szintén mérsékelt eredményeket ért el vele, annak bizvást állíthatom, hogy az újabb 18,5 grammos lövedékekkel már minden a legnagyobb rendben van. Maradványtestének átlagos visszamért tömege 90%, és még a legszélsőséges esetben sem mértünk 79%-nál kisebb lövedéksúlyt. Egyedüli hátránya a tesztgyőztes Bear Claw-val szemben az, hogy szerkezeti felépítéséből adódóan nem tud annyira szívós, nagy kiterjedésű gombafej keletkezni. Viszont mérsékelt ár, jobb szeraképe és az a tény, hogy a csőben sem hagy annyi lerakódást, okozza, hogy így is szorosan a nyomában van.

Hatásában oly mértékig bizom, hogy részemről szívesebben használnék bőgő bikára, remetekanra egy 30-06-os 13 grammos Oryx löszert, mint mondjuk egy 8x68 S vagy 9,3x62 kőkemény, gyér sokkhatású, vadon átsikló más típusú lövedéket.

*

Természetesen a fentiekben taglalt 9 lövedéktípussal lényegesen több létezik, új és régebbi generációkat tekintve egyaránt. Ezek nagy részével még nem is találkoztam, illetve csekély tapasztalatokat szerezve rólok, teljesítményükről nyilatkoznom túl korai lenne. A harmadik csoportba azok a Magyarországon és Szlovákiában egyaránt elterjedt, gyakran felső árkategóriás lövedékek tartoznak, melyeknek egyszerűen csak nem akarok negatív reklámot csinálni.

Mindenesetre írással szeretném felhívni a kedves nimródok figyelmét arra a tényre, hogy nem elég a célnak megfelelő öbnagyságot, fegyvert kiválasztanunk. Ha löszereink rosszul teljesít, mindenekelőtt a vad kintlódik, az utánkeresést pedig magunk fogjuk megsínylelni. Ez pedig egy igaz vadász célja sem lehet!

Ebben a hónapban boldog izgalommal bontjuk fel felvidéki vagy osztrák vadászbarátunk levelét, amelyben kedves hangú meghívó jelzi, hogy a fajok dürgése elkezdődött, és a nálunk töltött decemberi társas vadászat szép emlékét kívánja kiegyenlíteni a „nagykakas” vadászatával. Köszönettel nyugtázzuk a meghívást, és szakkönyveinkből felfrissítjük tudásunkat e nagyszerű madár természetrajzáról, vadászati módjáról.

S tegyen eleget az igaz vadász egy másik meghívásnak is, mégpedig ha síkvidéken vadászó barátja meghívja a Duna–Tisza közi szikes tavakra vagy halastavakra, a Fehér-tóra, a pálmónostori, biharugrai, netán a hortobágyi halastavakhoz. Páratlan élményben lesz része! A vadrecék nászruhába öltözött szimpompája, a parti futók, cankók, szélkiáltók, a gémekek, szárcsák, a hófehér nemes és kis kócsagok menyasszonyi ruhája fogadja. A levegő légtornászainak, a bicékeknek örömteli üdvözlésével, s sok ezernyi szárny susogásával telik meg a levegő!

Dürrög ősi pusztáink „nagyvadja” a tüzök. A rétsági, sárréti, mezőkövesdi ösgepek, a csengődi „nyihogó puszta” végei eltűnnek a horizontnál, pedig ott még nincsen végük. Természetvédő barátainkkal szervezzük meg védelmüket, vigyázzuk zavartalan költésüket.

E hónap ötödike-tizedike körül kezdődik a fácán és fogoly tojásrakása, és normális körülmények kö-

zött tart mintegy 20-25 napig. A vadgazda keresse meg a veszélyeztetett fészkeket, és próbálja a tojásrakás kezdeti stádiumában zavarással rábírní a tojásokat kedvezőbb helyen a fészkekrakásra.

Az elvadult kóbor kutyák és macskák, rókák (ilyenkor már „szükségkotorékat” készítenek, vagy a múlt évit teszik lakhatóvá), görények, menyétek, nyest, borzok, sünök és a legkártékonyabb fészkekrablók: a szürke vagy a dolmányos varjak, szarkák, szajkók. A felsorolt védett szörmés és tollas ragadozók ellen zavarással, a többiekre fegyverrel védekezünk. Kérhetjük mindhárom fészkekrabló apasztásának engedélyezését is.

A társaságok, anyagi helyzetüktől függően, már megrendelték a fácántenyésztő gazdaságoktól a napos-, illetve a növendék fácánokat. Ez a hónap a nevelőházak és tartozékaik karbantartásának hónapja. Ha lehet, állatorvos barátaink segítsenek a telepek állategészségügyi feladatainak teljes körű végrehajtásában. Használjuk a legkorszerűbb fertőtlenítőket. Egyetlen bála penészes szalma az almozásnál tönkreteszi a fácáncsibéinket!

Január kedvező éghajlati viszonyai első párzásra készítették mezei nyulainkat. A szaporulat februárban elpusztult. A terület fokozott ellenőrzése, a mezőgazdával való szőértés és együttműködés a feltétele a további szaporulatok megmaradásának. (Február hónapokon 15–25 °C hideg, havazás és

30-40 cm összefüggő hótakaró jellemezte hazánkat). Síkvidéki özeink – különösen a vemhét hordó özszuta – kritikus heteket éltek át. Özbakjaink szintén, és ez valószínűleg agancsuk fejlődésében is megmutatkozik majd.

A vadgazda vegye figyelembe az agancsérés legalább tíznapos eltolódását, különösen a java bakok bérvadásztatásánál, és tegyék – ha lehetséges – a vadászatot a május eleji napokra. Ne kelljen a hivatásos vadászoknak „kozmetikai” eszközökhöz nyúlniuk. Érjen be az agancs!

A fácán párzása (dürgése) javában tart. A hó vége felé tyúkjai lassan elmaradoznak a kakasoktól, elkotlanak, fészkeiket ülik. Vigyázzuk őket, és tartsuk távol a kakasokat a táplálkozás miatt fészket elhagyó tyúkoktól.

A foglyok párzása, fészkekrakása is befejeződik. A kakas vigyázza a fészken ülő tyúk nyugalmát.

Szarvasainknál a tehenek, borjaik és a fiatal bikák még csapatban élnek át a tavaszt és a vedlést. Az erős, középkorú tehenek vemhei már erőteljesen fejlődnek. A „tarrá vált” bikák korától függően a szemág, esetleg a jégág, és az agancsszárból a hónap végére már a középág kezdeménye is látszik. Egyre inkább éjjeli állattá válnak, és az agancs fejlesztése, valamint a táplálkozás a fő gondjuk.

A dám tehenet alig másfél hónap választja el az elléstől, e hó végén vemhe már erősen látható.

E hónapokban már tiszta képet nyerhetünk muflonállományunkról, hogy a kemény februári tél milyen fokú elhullást idézett elő, és a szaporulat mennyiségét is fel tudja mérni a vadgazda. A vaddisznó koca malacozása is befejeződik. A vadgazda számba tudja venni a szaporulatot, és segíti takarmánnyal – kukoricával – a kocát szaporulata felnevelésében.

Minden bizonnyal a társaságoknak kérniük kell az éves vadászati-vadgazdálkodási terv felülvizsgálatát és módosítását. Jó nyulas megyékben „nyúltragédiáról” beszélnek – okát nem tudjuk. Egy nyúlhulla vizsgálata állítólag 30 ezer forintba kerül.

A társaságok nehezen tudták az éves vadászati-vadgazdálkodási tervet elkészíteni, mert a vadászirodák (136 vadászszervező iroda van) nem adtak árjegyzéket a várható árakról. Ilyen körülmények között a társaságok nem tudják fenntartani az egyszerű, de szükséges kiadások rendezését. Nehéz dolog vadászra felvett jelzalogi pénzből fácáncsibét vásárolni, vadgazdálkodási hozzájárulást fizetni stb.

Mátyás Ferenc
Diana Szakképző Iskola

Előző lapszámunkban egy helyütt üdő helyett üsződt írtunk, a mondat helyesen: A kiváló képességű tehén üdőjével és borjával marad együtt.

Dátum	Nap		Hold		
	Kel	Nyugszik	Kel	Nyugszik	
1. p	5,23*	18,14*	1,22*	8,50*	☾
2. szo	5,21*	18,15*	2,23*	9,58*	☾
3. v	5,19*	18,16*	3,09*	11,18*	☾
4. h	5,17*	18,18*	3,43*	12,43*	☾
5. k	5,15*	18,19*	4,09*	14,07*	☾
6. sze	5,13*	18,21*	4,30*	15,29*	☾
7. cs	5,11*	18,22*	4,48*	16,48*	☾
8. p	5,09*	18,24*	5,04*	18,06*	☾
9. szo	5,07*	18,25*	5,21*	19,24*	☾
10. v	5,05*	18,26*	5,39*	20,41*	☾
11. h	5,03*	18,28*	6,01*	21,57*	☾
12. k	5,01*	18,29*	6,28*	23,09*	☾
13. sze	4,59*	18,31*	7,02*	–	☾
14. cs	4,58*	18,32*	7,46*	0,14*	☾
15. p	4,56*	18,33*	8,39*	1,09*	☾
16. szo	4,54*	18,35*	9,41*	1,52*	☾
17. v	4,52*	18,36*	10,48*	2,26*	☾
18. h	4,50*	18,38*	11,57*	2,51*	☾
19. k	4,48*	18,39*	13,06*	3,12*	☾
20. sze	4,46*	18,40*	14,16*	3,29*	☾
21. cs	4,45*	18,42*	15,26*	3,45*	☾
22. p	4,43*	18,43*	16,37*	4,00*	☾
23. szo	4,41*	18,45*	17,52*	4,15*	☾
24. v	4,39*	18,46*	19,10*	4,32*	☾
25. h	4,37*	18,47*	20,31*	4,52*	☾
26. k	4,36*	18,49*	21,54*	5,19*	☾
27. sze	4,34*	18,50*	23,12*	5,55*	☾
28. cs	4,32*	18,52*	–	6,44*	☾
29. p	4,31*	18,53*	0,18*	7,49*	☾
30. szo	4,29*	18,54*	1,09*	9,06*	☾

* A nyári időszámítás alatt a megadott időpontokhoz egy órát hozzá kell adni.

ERVA FOTÓ-ÓPTIKA KFT. CANON FOTÓSZAKÜZLET * 1072 BUDAPEST, KLAUZÁL TÉR 13. TEL.: 352-8183, 352-8191, 461-0889 * FAX: 461-0890

Table listing various optical products like binoculars and telescopes with their prices and specifications.

FOREST KFT. * 6721 SZEGED, BRÜSSZELI KRT. 6. * TEL.: 62/426-664, 62/423-760 * FAX: 481-087

Table listing various optical products like binoculars and telescopes with their prices and specifications.

FROMMER KFT. * 1089 BUDAPEST, REZSŐ TÉR 21. * TEL.: 210-3506, 30/2427-460 * FAX: 210/3507

Table listing various optical products like binoculars and telescopes with their prices and specifications.

GEMENC VADÁSZBOLT * 1203 BUDAPEST, KOSSUTH L. U. 57. * TEL./FAX: 1/283-4432 * NYITVA TARTÁS: H-P 10-17,30-IG

Table listing various optical products like binoculars and telescopes with their prices and specifications.

GÉRINGER AUTÓ KFT. * 2900 KOMÁROM, BATHORY ÚT 1. * TEL./FAX: 34/346-132 * E-MAIL: GERINGERMITSU@VIVAMAIL.HU

Table listing various vehicles like cars and SUVs with their prices and specifications.

FOTOTECHNIKA LŐRINCZ ÉS FIA KFT. * 1056 BUDAPEST, VÁCI U. 61. * TEL./FAX: 266-0485, 337-2902

Table listing various optical products like binoculars and telescopes with their prices and specifications.

HARGITA JAGD VADÁSZBOLT - HÍVATÁSOS VADÁSZOK SZAKÜZLETE * 6800 HÓDMEZŐVÁSARHELY, ANDRÁSZ U. 32.

Table listing various optical products like binoculars and telescopes with their prices and specifications.

HOR-SZA Kft. VADÁSZBOLT * 9600 SÁRVÁR, BATHYÁNY ÚT 34. * TEL.: 95/323-483, 30/9082-451

Table listing various optical products like binoculars and telescopes with their prices and specifications.

HUBERTUS VADÁSZBOLT * 9400 SOPRON, LACKNER K. U. 6. * TEL./FAX: 99/314-317 * NYITVA: H-P 9-12, 13-17; SZO 9-12

Table listing various optical products like binoculars and telescopes with their prices and specifications.

HUNOR 2000 Bt. VADÁSZBOLT * 8360 KESZTHELY, SZÉCHENYI ÚT 11. * TEL.: 83/317-355, 30/9947-482

Table listing various optical products like binoculars and telescopes with their prices and specifications.

INDIFORM KFT. * VADÁSZRUHÁZAT KIS- ÉS NAGYKERESKEDELEM * 2440 SZÁZHALOMBATTA, VÖRÖSMARTY ÚT 40. TEL.: 23/359-158 * FAX: 23/540-159 * NYITVA TARTÁS: H-P 8-16

DR. JUHÁSZ TAMÁS KISÁLLATRENDELŐ KFT. * 1112 BUDAPEST, PÉTERHEGYI ÚT 46. * TEL./FAX: 310-1106, 310-0108, 310-1554 * NONSTOP

JUVA AGRÁR SZOLGÁLTATÓ ÉS KERESKEDELMİ KFT. * 2461 TÁRNOK, HALÁSZ JÓZSEF U. 66. * TEL.: 23/585-008 FAX: 23/585-014 * INFO@JUVA.HU * WWW.JUVA.HU

KÁTAI VADÁSZ, HORGÁSZ KIS- ÉS NAGYKERESKEDÉS * 5900 ORÓSHÁZA, KÖND U. 44. * TEL./FAX: 68/411-612 KÁTAI VADÁSZBOLTOK: 5540 SZARVAS, KOSSUTH L. U. 46. * TEL.: 66/312-288 * 6721 SZEGED, TISZA LAJOS KRT. 19. TEL.: 62/556-880 * WWW.KATAIVADASZBOLT.INF.HU * E-MAIL: KATAIVADASZ@OROSNET.HU

Table with multiple columns listing various types of ammunition (e.g., 12/34 g, 12/36 g) and their prices.

KERÍTÉS-CENTRUM KFT. * 1106 BUDAPEST, KERESZTÚRI ÚT 130. * TEL.: 1/431-9950 * FAX: 1/431-9951

LARIX VADÁSZRUHÁZAT ÉS KIEGÉSZÍTŐIK KIS- ÉS NAGYKERESKEDÉSE * 1036 BUDAPEST, LAJOS U. 126-128. * TEL./FAX: 1/453-2329

M-ZERO FEGYVER ÉS VADÁSZBOLT ÉS GLOCK MÁRKAKERESKEDÉS * 2310 SZIGETSZENTMIKLÓS, PETŐFI U. 5/A NYITVA: HÉTFŐ-PÉNTEK 9-17 * TEL./FAX: 24/465-373, 30/9516-440 * GLOCK@VNETHU

NOMÁD VADÁSZBOLT * 6800 HÓDMEZŐVÁSARHELY, ZSOLDOS U. 57. * TEL.: 62/244-991, 30/259-7740

RÁBAI KFT. HUNOR VADÁSZBOLT * BÉKÉSCSABA ZSIGMOND U. 10. * TELEFON: 66/451-171

SEFAG RT. VADÁSZBOLT * 7400 KAPOSVÁR, BERZSENYI U. 2. * TEL.: 82/317-644, 30/9690323 NYITVA TARTÁS: H-P 8,30-17-IG, SZ: 8-12-IG, EBÉDIDŐ: 12-13-IG

Table listing various hunting gear items like 'Bőr bakancs varrott', 'Női bakancs bélelt', etc., along with their prices.

SEELAND VADÁSZRUHÁZ KIS-NAGYKER. * 1188 BUDAPEST (KÜLSŐ), NAGYKÖRÖSI ÚT 2/A * TEL.: 291-8889 FAX: 292-2991 * E-MAIL: VADASZRUHAZ@ENTERNET.HU * WWW.VADASZAT.NET/MOBILKER.HTML

Table listing various hunting gear items like 'Gronell Verona félcípő antibakteriális', 'Gronell Walk félcípő vízálló', etc., along with their prices.

S. P. JAGD-VADÁSZÜZLET * 1238 BUDAPEST, LÓALLÁS U. 12. * TEL.: 1/285-6162 * FAX: 1/284-9671 E-MAIL: UZLET@SPJAGD.HU * WWW.SPJAGD.HU * NYITVA: H, SZ, P 7-15,30-IG, K, CS: 7,30-19-IG

Table listing various hunting gear items like 'Köttőt pulóverek, mellények', 'Düftinnadrág flanelbélessel', etc., along with their prices.

Májusi számunkból...

Érdekes sebzések

Minden vadász rémálma a sebzés. Tudjuk jól, hogy ezzel kint okozunk szeretett vadunknak, másfelől pedig az áhított trófea is veszendőbe mehet. A sebzett vadat tehát mielőbb meg kell találni, hogy megadjuk neki a kegyelem-lövést. Am ez kutya nélkül nehezen megy. A legjobb nyomkövető persze a véreb, cikkünkben épp róluk és a keresett, majd megtalált vadról szólnak.

Másképp is lehet?

Az őz, elsősorban a suta selejtezéséről már írtunk egy korábbi lapszámunkban. Májusi számunkban az őzbak selejtezése kerül „terítékre”. Vajon ma Magyarországon megfelelő a selejtezés gyakorlata? Nem kellene békén hagyni bizonyos korosztályokat azért, hogy egy-két év múlva a bakok nagyobb agancsot növecsenek? S valóban csak a cudar időjárás, a táplálék minősége és a sokszor rosszul értelmezett „genetika” a felelős azért, hogy sokszor kisebb az agancs, mint szeretnénk? Nos, e kérdésekre egy külföldön már bevált selejtezési módszer ismeretével igyekszünk választ adni.

Kár érte

A vadkárról nem lehet elégszer írni. A vadban okozott kár, illetve a vad által okozott kár örök vitatéma. Cikkünkben elsősorban arról írunk, hogy e kérdésről mit ír a jogszabály, mi az, ami hiányzik ebből, és hogyan célszerű megoldani a vitatott kérdéseket. Mit kell cselekedni, ha egy gépkocsi elütött egy őzet? S mi a teendő, ha egy szarvas komoly balesetet okozott? Ki a hibás ebben? Nem mindegy, ki mennyit és mikor fizet!

Szerkesztőségünk a változtatás jogát fenntartja!

Leitzhungaria
Minden, ami képalkotás

Digitális fényképezőgépek
Ejtelépek
Spektívák
Ornásbinokulárok
Collagaszati teleszkópok
Keresőtávcsövek
Lámpák
Távcsövek

Leica **CELESTRON** **MINOX GERMANY** **YUKON**

Spektív megoldások 25 000 Ft-tól 250 000 Ft-ig, kérje árajánlatainkat! **Részletfizetési lehetőség!**
Celestron 25x100 74 990 Ft finanszírozással 37 500 Ft önrész + 10 x 3750 Ft.
Yukon NV Binokulár 2x24 LT 129 900 Ft vagy 67 500 Ft önrész + 10 x 6490 Ft **Kiállítási darabok nettó áron.**
Leica Trinovid 7x42 akció: 256 000 Ft vagy 128 000 Ft önrész + 10 x 12 800 Ft

Kérje ajánlatunkat faxon vagy e-mailben! A fenti finanszírozási lehetőség nem minősül ajánlattételnek.

Információ: 06 20 96 59 171; 06 20 96 59 173 e-mail: office@leitz-hungaria.hu Cím: 1075 Budapest Madách Imre u. 13-14

Ficsor Autóház Kft.
Budapest, 1106 Fehér út 7. Tel.: 06 1 260-1122, 06 1 261-1122
Fax: 06 1 262-6610 Web: www.ficsor.hu E-mail: tero@gumi@ficsor.hu

**VADÁSZTÓL VADÁSZOKNAKI
TEREPGUMIK ÓRIÁSI KEDVEZMÉNNYEL!**

Ahol eddig elszakadtok, ott most nem fogtok!

Aszfalton halkán futó, terepversenyeken győztes gumik 2. osztályos terepgumispecialista gyár kizárólagos forgalmazójaként óriási raktárkészlettel állunk rendelkezésükre. Nálunk ezen kívül minden ismert gumimárkát megtalálhatok!

Három felnyíró kizárólagos képviselőként ajánlatunk az alufelnikre is érvényes

A legjobbat a legolcsóbban a kizárólagos képviselőtől 24 órán belül szállítással az országban bárhol!

MUD TRACK **COUNTRY 2000** **TRAXER** **MUD TERRAIN** **14"-15"**

13" TRAKTOR Lada-Wartburg **BRIDGESTONE D 694** **Yokohama 235/80 R16 14.900.-/db**

SWAMPER

Canon

képstabilizátoros látcsövek

18x50 IS

IR 760
3,1x nagyítás

12x36 IS II

*...hogy mindent
tisztán lásson...*

9x60

Vivitar

látcsövek és éjjellátók

IR 750
fémváz, 2x nagyítás

ERVA

Fotó-Optika Canon Fotószaküzlet
1072 Budapest, Klauzál tér 13.

Tel.: (1) 352-8183, (1) 352-8191, (1) 461-0889 • Fax: (1) 461-0890
www.ervafoto.hu • www.vivitar.com • www.canon-europe.com